Бугун — матбуот куни

ИШЧИ МУХБИРЛАР СЛЁТИ

Ўтган беш йилликда «Аэрофлот» 430 миллион йўловчини ўз манзилига етказиб қўйди. Барча юкларнинг 30 процентга яқини самолётда ташилмоқда.

СССР Граждан авиацияси министрлигининг сиёсий-тарбиявий ишлар бошқармаси катта инспектори П. Т. Вакулин кеча Ўзбекистон граждан авиацияси бошқармаси биносида бўлиб ўтган «Крылья Востока» газетаси ишчи-мухбирлари слётида сўзлаган нутқида ана шу фактларни келтириб ўтди. У КПСС XXV съезди қарорларини амалга ошириш, ҳаво транспорти ишини янада яхшилаш учун курашда кўп нусхали ва деворий газеталарнинг роли ҳақида гапирди.

Слёт ишида кўп нусхали ва деворий газеталар редакторлари, редколлегия аъзолари, Ўзбекистон граждан авиацияси бошқармасининг партия ташкилотлари секретарлари иштирок этдилар. Слётда сўзга чиққан «Крылья Востока» газетаси ишчи-мухбири, Сергели авиакорхонаси «Наши крылья» деворий газетасининг редактори Н. Г. Кузнецов, «Совет ҳокимиятининг 60 йиллиги шарафига 60 зарбдор вахта» ташаббусини бошлаган Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, ИЛ— 18 кемаси командири В. А. Дронов, «Ҳар бир парвозга — ишчи кафолати» ташаббусини бошлаган ИЛ— 18 самолёти командири В. Е. Алемаскин, ва бошқалар партиямизнинг XXV съезди олға сурган вазифаларни бажаришга қаратилган конкрет таклиф ва мулоҳазаларни ўртага ташладилар,

Слёт сўнгида «Крылья Востока» газетасининг энг яхши ишчи —мухбирлари, деворий газеталарнинг редакторлари ва редколлегия аъзоларига фахрий ёрлиқлар ҳамда мукофотлар топширилди.

ТОШКЕНТ ЖАҲОНГА

Ўзбекистон ютуқларига қизиқиш

Жаҳондаги кўпгина мамлакатларнинг илмий-тадқиқот марказлари, кутубхоналари ва олимлари Совет Ўзбекистонида социализм даврида қўлга киритилган ютуқларга қизиқиш билан қарамоқда. Шунинг учун ҳам ана шу ютуқлар ҳақида ҳикоя қилувчи китобларни сўраб ёзилган илтимосномалар улардан кўплаб олинмоқда.

Республика китоб савдоси бошқармасининг китоб почта бўлими буюртмачилари қаторига яна янги адреслар қўшилди. Улар Нигерия, Сурия, Танзания, Бразилия каби мамлакатлардаги муассасалардир.

Бугун

КИТОБ ПОЧТА БЎЛИМИ ҚАТОР МАМЛАКАТЛАРГА ЎЗБЕК КИТОБЛАРИНИНГ КАТТА БИР ТУРКУМИНИ ЮБОРДИ. Улар орасида У. Камоловнинг «Улуғ Октябрь ва омма маорифи», Қ. Отамирзаевнинг «Матбуот ва меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш», Ю. Ахтямованинг «Ўзбекистонда Улуғ Октябрь социалистик революциясининг воқеалари хроникаси», Я. Ғуломовнинг «Бухоро тарихи» каби китоблари бор. Бу китоблар Европадаги барча социалистик мамлакатларга ҳамда жаҳондаги АҚШ, Франция, Англия, Япония, ГФР каби капиталистик мамлакатларга юборилди.

Тошкентда нашр этилаётган бадиий, илмий, оммабоп китоблар ҳозирда жаҳоннинг 93 мамлакатига жўнатилмоқда.

КПСС XXV СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

БЕШ ЙИЛЛИККА — ИШЧИ КАФОЛАТИ

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 104 (2999) ЧОРШАНБА 5 МАЙ 1976 й.
Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади
Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ.

Илғорлар тажрибаси — ҳаммага

Трестимизда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг «Янгийўл шаҳри коллективлари ва ташкилотларининг «Сафимизда қолоқлар бўлмасин!» деган шиор остида ишлаш ҳамда КПСС XXV съезди қарорлари асосида ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини ошириш ҳаракатини ривожлантириш соҳасидаги ташаббуси тўғрисида»ги қарори муҳокама этиб чиқилди ва трестимизнинг барча бўлинмалари томонидан кенг қўллаб-қувватланди. Янгийўлликлар ташаббуси ҳар бир бригада ишида, трестнинг бутун коллективи ишида кенг жорий этилади.

Ўз навбатида пардозловчилар ҳам мураббийлик ҳаракатини кенг оммалаштириш юзасидан каттагина тажриба тўплаганлар. Ветеран ишчиларимиз қурилишга янги келганларга танлаган касбларни тезроқ эгаллаб олишларида ёрдамлашаяптилар. Уларни ишга ижодий ёндошишга, изланишга ҳам ўргатмоқдалар. Шу билан бирга, мураббийларимиз ўз шогирдларининг умумтаълим ва профессионал билимларини ошириш, бўш вақтлардан тўғри фойдаланишлари юзасидан ғамхўрлик қилишмоқда.

Партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари мураббийлик ҳаракатини ривожлантиришга катта аҳамият беряпти. Қурилиш ветеранлари ва илғор ёш қурувчилар қурилишга янги келганларни ўз оталиғига олиб, уларнинг тезроқ яхши ишлаб кетишларига ғамхўрлик қилишмоқда.

Масалан. 28-қурилиш бошқармасининг Пётр Савчук, 24-қурилиш бошқармасининг Ҳамид Газизов, 11-қурилиш бошқармасининг Анвар Газизов. 20-қурилиш бошқармасининг Юрий Тарасюк, Олимжон Бобоёров, 29-қурилиш бошқармасининг Валерий Дроздов ва Юрий Ким сингари кўпгина комсомол-ёшлар бригадаларида ёшлар коллективнинг энг яхши анъаналари руҳида тарбияланмоқда.

28-қурилиш бошқармасида, Пётр Савчук катта ҳурмат ва обрў қозонган. У ўзининг бошқармадаги меҳнат фаолияти давомида 50 нафар ёш ишчини қурувчилик касбига ўргатди. Уларнинг кўпчилиги ҳозир ишлаб чиқариш ва социалистик мусобақа илғорлари ҳисобланади.

Бундан ташқари, трестимиздаги кўпгина ёшлар ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда олий ўқув юртлари ва қурилиш техникумларида таълим олишади.

Дилшод Олимов бошлиқ бригадада мақтовга арзигулик яна бир анъана мавжуд. Бригаданинг 10-синфни ёки ишчи-ёшлар мактабини тугатган ишчилари олий ўқув юртига ўқишга киришади. Улар олий маълумот олгач, бу бригадада яхши меҳнат мактабини ўтаб, мустақил ишлашга йўл оладилар. Шу билан бирга 5—6 йил ичида бригада аъзолари яна ёшлар ҳисобига янгиланаверади.

Трест партия комитети Дилшод Олимов тажрибасини ҳар томонлама кенг ёйишга аҳамият беряпти. Бу тажриба ҳақида йиғинларда, партия-хўжалик активларида гапирилиб, матбуотда ёритилмоқда. Дилшод Олимовнинг ўзи трест партия комитетининг аъзоси, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган қурувчи сифатида бошқарма ва трест кадрлар бўлими билан доим мустаҳкам алоқада бўлиб туради.

Мураббийлар меҳнат қилаётган бригадаларда ёш қурувчиларда меҳнатга коммунистик муносабатни шакллантириш муваффақиятли бўлмоқда. Бу бригадаларда туғилаётган қимматли ташаббусларни трест партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари тезроқ ишлаб чиқаришга жорий этишга интиляпти.

Бу йил трестимизнинг кўпгина мураббийлари «Ўз касбининг устаси» номи учун ўтказилган шаҳар, область ва республика касб маҳорати конкурсларининг ғолиблари бўлишди. 31-қурилиш бошқармасидан Анатолий Челбаев, Ази Гакашин, 11-қурилиш бошқармасидан Шарафшон Салоҳиддинов, 28-қурилиш бошқармасидан Валентин Сахаров, Ҳусан Иноғомов, Зариф Номозов ва бошқалар шулар жумласидандир.

Трест коллективи ўртасида фрезерчи Альбина Девлтованинг мураббийлик тажрибаси кенг пропаганда қилинмоқда. 20-қурилиш бошқармасининг Н. Иванов ва А. Холмуҳамедов сингари коммунистлар бошчилик қилаётган бригадаларига икки йилдан буён ўнинчи синфни битирган ёшлар келиб ишлашмоқда. Коллектив уларни ўз оталиғига олиб. дурадгорлик ва сувоқчилик касбларини ўргатади. Шу билан бирга, уларда қурилиш касбига нисбатан меҳр-муҳаббат уйғотилади.

«Главташкентстрой»га қарашли Пардозлаш тресги партия, касаба союз ва комсомол комитетлари, трест раҳбарлиги Янгийўл шаҳри коллективлари ва ташкилотларининг ташаббусини амалий иш билан кувватлаб, келгусида 1976 йил ва ўнинчи беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун янгийўлликларнинг «Сафимизда қолоқлар бўлмасин!» деган ташаббусини кенг оммалаштирадилар.

В. САЧКО,
«Главташкентстрой»га қарашли Пардозлаш трести партия комитетининг секретари.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

КПСС XXV СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИНИ ПРОПАГАНДА ҚИЛИШНИ КЕНГ АВЖ ОЛДИРАЙЛИК

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети партиявий-ташкилий иш кабинетларининг фаолиятини янада ривожлантириш ва такомиллаштириш, КПСС XXV съезди қарорларини пропаганда қилишда уларнинг ролини ошириш тадбирлари тўғрисида қарор қабул қилди.

Область, шаҳар ва район партия комитетларига партиявий-ташкилий иш кабинетларининг фаолиятини такомиллаштириш, КПСС XXV съезди материалларини улар орқали кенг пропаганда қилиш, партия комитетларида ва бошланғич партия ташкилотларида янги кабинетлар тузиш имкониятларини қидириб топиш юзасидан қўшимча тадбирларни кўриш топширилди.

Андижон шаҳрида 1976 йилнинг май ойида партиявий-ташкилий иш кабинетларининг иш тажрибаларини умумлаштириш ва оммалаштириш масалалари юзасидан Ўзбекистон Компартияси область комитетлари партиявий-ташкилий иш бўлимлари мудирларининг икки кунлик семинар-кенгашини ўтказишга қарор қилинди.

Ўзбекистондаги область, шаҳар, район партия комитетлари ва бошланғич партия ташкилотлари партиявий-ташкилий иш кабинетларининг фаолиятини энг яхши йўлга қўйиш учун 1976 йилнинг май ойидан 1977 йилнинг май ойига қадар учинчи республика конкурсини ўтказиш мўлжалланди.

КПСС XXV съезди қарорларини пропаганда қилишда партиявий-ташкилий иш кабинетларининг ролини ошириш, уларнинг фаолиятини янада кучайтириш ва такомиллаштириш, республикадаги область, шаҳар, район партия комитетлари ва бошланғич партия ташкилотларининг илғор тажрибаларини умумлаштириш ва оммалаштириш соҳасидаги ишларини яхшилаш мақсадларида конкурс ўтказилади.

Конкурс партия қурилишининг актуал проблемалари тадқиқотларини чуқурлаштиришга, ишнинг самарали формалари ва методларини қидириб топиш ҳамда жорий этишда, янги кабинетларни барпо этишда партия комитетларига, бошланғич партия ташкилотларига ёрдам бериши керак.

Тонгги газеталарда

▲ Европа коммунистик ва ишчи партиялари конференциясининг редакцион комиссияси мажлисида қатнашиш учун КПСС делегацияси 3 май куни Москвадан Берлинга жўнаб кетди. Шу куни КПСС делегацияси Берлинга келди.

▲ Совет — Лаос қўшма баёноти эълон қилинган.

▲ КПСС Марказий Комитети билан СССР Олий Совети Президиумининг таклифига биноан Мозамбик Озодлик фронтининг раиси, Мозамбик Халқ Республикасининг Президенти ўртоқ Самора Мойзес Машел бошчилигидаги Мозамбик Халқ Республикасининг партия-давлат делегацияси шу йил май ойининг ўрталарида расмий дўстлик визити билан Совет Иттифоқига келади.

▲ «Советская Литва» газетасини Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотлаш тўғрисида СССР Олий Совети Президиумининг Фармони босилган.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

СССР 50 ЙИЛЛИГИ НОМЛИ ТОШКЕНТ ТРАКТОР ЗАВОДИНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Тўққизинчи беш йиллик план топшириқларини бажаришда эришган муваффақиятлари, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини серунум техника билан таъминлашга қўшган катта ҳиссаси учун СССР трактор ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлигининг СССР 50 йиллиги номли Тошкент трактор заводи Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. МАТЧОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Ҳ. ПУЛАТОВА.

1976 йил 4 май.
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ёшларни коммунистик руҳда тарбиялаш борасида кўп йил самарали ишлаганлиги учун ҳамда туғилган кунига эллик йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети «Ёш гвардия» нашриётининг директори Абдуназар Вахобович **Вахобовни** Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

ЎЗБЕКИСТОН ЖУРНАЛИСТЛАР СОЮЗИ МУКОФОТИНИНГ ЛАУРЕАТЛАРИ

Ўзбекистон Журналистлар союзи правлениесининг секретариати кенг жамоатчиликка манзур бўлган ва республика матбуотида эълон қилинган 1975 йилги энг яхши журналистик асарлар учун конкурс якунларини қараб чиқди. Мукофотлар қуйидагиларга берилди:

Убайдуллаев Шароф — «Совет Ўзбекистони» газетаси редакцияси коммунистик тарбия, ахлоқ ва фельетонлар бўлимининг мудири. Шу газета саҳифаларида эълон қилинган очерклари ва мақолалари учун.

Ляскало Иван Петрович— «Правда Востока» газетаси редакцияси партия турмуши бўлимининг мудири, Шу газета саҳифаларида босилган публицистик мақолалари ва хабарлари учун.

Шаламова Нинель Дмитриевна — «Партия турмуши» — «Партийная жизнь» журналининг старший мухбири. Шу журнал саҳифаларида босилган бир қанча лавҳалари учун.

Фенютин Святослав Михайлович — Самарқанд область «Ленинский путь» газетаси редакторининг ўринбосари. Шу газета саҳифаларида босилган мақолалари ва репортажлари учун.

Абдуазимов Ўткир — «Совет Ўзбекистони» газетаси редакцияси фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлими мудири. **Мухсимов** Миршароф — газета редакциясининг старший мухбири. Шу газета саҳифаларида эълон қилинган илмий мавзудаги материаллари учун.

Мукофотланган журналистларга Ўзбекистон Журналистлар союзи мукофоти лауреати деган унвон берилиб, фахрий диплом, кўкракка тақиладиган нишон ва пул мукофоти топширилади.

(ЎзТАГ).

ВЕТЕРАНЛАР УЧРАШУВИ

Кеча Тошкентдаги «Билимлар уйи»да «1941— 1945 йиллардаги Улуғ Ватан урушида қозонилган Ғалабанинг 31 йиллигига бағишланган «Совет халқининг буюк жасорати» мавзуида ҳарбий-тарихий конференция бўлиб ўтди.

Залда — туркистончи-жангчилар, гражданлар ва Улуғ Ватан уруши ветеранлари, шаҳар комсомоллари, ўтиришибди.

Уруш ветеранлари Совет комитетининг Тошкент секцияси раиси, Совет Иттифоқи Қаҳрамони, истеъфодаги полковник Б. Д. Бобоев конференцияни қисқача кириш сўзи билан очди. Тошкент шаҳар партия комитетининг секретари, уруш ветеранлари Совет комитетининг Тошкент секцияси аъзоси В. В. Барабаш конференция қатнашчилари ҳузурида «КПСС XXV съезди СССРнинг мудофаа қобилиятини мустаҳкамлаш тўғрисида» деган мавзуда доклад қилди.

Истеъфодаги генерал-майор В. Е. Сохацкий ўз Ватани ва Европадаги кўплаб мамлакатларни фашистлар босқинчилигидан озод қилган совет солдатларининг жасорати тўғрисида гапирди,

Истеъфодаги генерал-майор В. Ф. Вовк Совет давлатининг қудрати ва енгилмаслигининг манбаи тўғрисида ҳикоя қилиб берди.

Уруш ветерани А. А. Шчукина ўз нутқини Улуғ Ватан уруши қатнашчилари — Совет хотин-қизлари жасоратига бағишлади.

Ташаббусга қўшиламиз

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг қарори бошқармамиз коллективи ва бригадамизда катта қизиқиш уйғотди.

Янгийўлликларнинг ташаббуси коллективимизнинг ҳар бир аъзоси томонидан маъқулланди.

Бугун бригадамиз Луначарский шоссесида бунёд этилаётган тўққиз қават, 186 квартирали бинонинг каркас ва ригелларини монтаж қилишни тугаллади. Шу бинонинг ўзида «Болалар дунёси» магазини ҳам бўлади.

Шу кунларда бригададошларим аъло меҳнат қилишяпти. Улар кунлик топшириқларини 120—130 процент бажаришмоқда.

Бригада уларнинг, шахсий намунаси билан «Сафимизда бирорта ҳам қолоқ бўлмасин» шиори остида меҳнат қилишга қарор қилди. Бригада ўзагини юқори малакали ишчилар ташкил этади. Улар доимо ёшларга ёрдам бериб, бригада шарафи ҳақида қайғуришади. Ҳозир биз коллективимизда бирорта ҳам қолоқ йўқ деб дадил айтишимиз мумкин.

Энди бошқармамиздаги бошқа бригадаларда ҳам қолоқлар бўлмаслиги ҳақида қайғуриш лозим.

К. КРАВЧЕНКО,
«Главташкентстрой»нинг 3-тресги, 5-қурилиш бошқармаси комплекс бригадасининг бошлиғи.

ЛХДР ПАРТИЯ-ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ТОШКЕНТГА КЕЛДИ

4 май куни Ўзбекистон пойтахти Лаос Халк Демократик Республикаси Халк революцион партияси билан ҳукуматининг делегациясини шодиёна кутиб олди. ЛХРП Марказий Комитетининг Бош секретари, ЛХДР Бош министри Кейсон Фомвихан бошчилигидаги бу делегация КПСС Марказий Комитети ва СССР ҳукуматининг таклифига биноан расмий визит билан мамлакатимизда меҳмон бўлиб турибди.

Делегация составида ЛХРП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Бош министр ўринбосари, ЛХДР ташқи ишлар министри Пхун Сипасет, ЛХРП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ЛХДР Олий миллат мажлиси раисининг ўринбосари Сисомфон Ловансай, ЛХРП Марказий Комитетининг аъзоси, ЛХДР Министрлар Кенгаши Президиуми ҳузуридаги министр, Лаос Халк Озодлик армияси бош штабининг бошлиғи Сисават Кеобунепхан, ЛХРП Марказий Комитетининг аъзоси, саноат ва савдо министри Майсук Сайсомфенг, ЛХРП Марказий Комитетининг аъзолигига кандидат, информация, пропаганда, маданият ва туризм министри Сисана Сисан бор.

СССРнинг ЛХДРдаги элчиси В. П. Вдовин ҳам шу самолётда келди.

Аэропортда Лаос Халк Демократик Республикаси, Совет Иттифоки ва Ўзбекистон ССРнинг давлат байроклари кўтарилганди. Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Н. Ж. Худойбердиев, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Й. Р. Қурбонов, республика Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Т. Н. Осетров, Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари А. А. Хўжаев, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, ташки ишлар министри М. Т. Турсунов, Тошкент шаҳар ижроия комитетининг раиси В. О. Козимов, бошка расмий кишилар ўрток К. Фомвиханни, делегациянинг бошка аъзоларини кутиб олдилар.

Шу куни шаҳарнинг марказий майдонида Кейсон Фомвихан, делегациянинг бошка аъзолари В. И. Ленин ҳайкали пойига гулдасталар қўйдилар. ЛХДР партия-хукумат делегацияси В. И. Ленин Марказий музейининг Тошкент филиалини кириб кўрди.

Кейсон Фомвихан музейнинг фахрий меҳмонлари дафтарига лавҳа ёзиб колдирди. Бу ердаги музейда, дейилади лавҳада, Ленин таълимотининг куёши остида Ўзбекистонда жуда катта ўзгаришлар юз берганлигини, Ўзбекистон барча совет республикалари билан бирга коммунизм йўлидан бораётганлигини кўрдик. Биз бу ерда турли миллат вакиллари битта аҳил оилада яшаётганликларини кўрдик. Ўзбекистон халкига КПСС XXV съезди карорларини амалга оширишда янада катта муваффакиятлар тилаймиз. Яшасин Лаос халки билан Совет Иттифоки халки ўртасидаги кардошларча дўстлик ва жанговар бирдамлик!

Лаослик меҳмонлар шаҳар бўйлаб сайр килдилар, янги уй-жой кварталларини, Тошкентнинг диккатга сазовор бошка жойларини кўрдилар.

(ЎзТАГ).

● Техника тараққиёти йўлида

ТОВЛАНУВЧИ ГАЗЛАМАЛАР

ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИНИНГ БАРЧА ТАРМОҚЛАРИ УЧУН МАШИНАЛАР, УСКУНАЛАР ВА АСБОБЛАРНИНГ ПРОГРЕССИВ, ТЕЖАМЛИ ТУРЛАРИНИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ КЕНГАЙТИРИЛСИН. ИШЛАБ ЧИҚАРИЛАЁТГАН МАҲСУЛОТ СИСТЕМАТИК РАВИШДА ЯНГИЛАБ ТУРИЛСИН, УНИНГ ТЕХНИКАВИЙ ДАРАЖАСИ ВА СИФАТИ ОШИРИЛАВЕРСИН, БУЮМЛАРНИНГ ИШЛАТИЛИШ ВА ИСТЕЪМОЛ ҚИЛИШ ХОССАЛАРИ ЯХШИЛАНИБ БОРСИН.

(1976—1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишларидан).

ДАМ олиш куни Марказий универсал магазинига бориб қолдим. Газламалар бўлимида одамлар тирбанд. Навбатда турганларнинг кети кўринмайди. Қизиқсиниб у ерга яқинлашдим. Одамлар, оддий лекин жуда кўркам камалак жилоли газлама харид қилишаётган экан. Аёлларга ёзги кўйлак учун мўлжалланган бу газлама жуда чиройли эди. Танишдек туюлди назаримда. Ҳа, мен янглишмагандим. Бу газламани ўзимизнинг комбинатда, пардозлаш фабрикасининг назорат-саралаш цехида кўрганим ёдимга тушиб ғурурланиб қўйдим.

Дарҳақиқат, Тошкент тўқимачилик комбинати ишчилари КПСС XXV съезди қарорларини изчиллик билан амалга ошириб, юксак натижаларни қўлга киритмоқдалар. Улар асосий эътиборни маҳсулот сифатини яхшилашга қаратишяпти. Айни пайтда, унумли меҳнат қилиш, ишлаб чиқариш ҳажмини ошириш ҳам белгиланганидан тез юксалиб боряпти.

Камалак жилоси янглиғ товланувчи газламалар мураккаб жараёнлар, тинимсиз меҳнат асосида юзага келади. Пардозлаш фабрикасида тўқув фабрикаларидан келтирилган хом сурп қабул қилиб олинади, сортларга ажратилади. Сўнгра хом сурпга дастлабки ишлов берилади. Яъни хом сурпларнинг ўнг-тескариси тўғриланади, кейин уларнинг чекка иплари агрегат ёрдамида куйдирилади. Кейин оқартириш цехининг бир бўлимида мерсеризация қилинади. Яъни мерсерлаш агрегатларида натрий ишқори билан сурпга ишлов берилади. Шундай қилингач, унга гул босиш ва пардоз бериш қулай бўлади.

Корхона инженер-техниклари, мутахассислари ташаббуси билан яқинда бу ерда янги мерсерлаш агрегати ўрнатилди. У эски мерсерлаш агрегатига қараганда тубдан фарқ қилади. Кўриниши ҳам ихчам ва қулай. Бир минутда 100 метр товарга ишлов бериш мумкин. Фабрикада шу беш йилликда яна бир ана шундай янги агрегат ўрнатиш кўзда тутилган. Агар иккинчи агрегат ҳам ўрнатилиб, ишга туширилса, бутун корхонада ишлаб чиқарилаётган ҳамма маҳсулотга тўла дастлабки ишлов бериш техника зиммасига юкланади.

Биргина бу эмас, балки пардозлаш фабрикасининг барча цехларида янги замонавий техника ва ускуналар ўрнатилмоқда. Серунум ускуналар ўрнатилиши ва ишга туширилиши билан фабрикада ишлаб чиқариш самарадорлиги сезиларли даражада ортиб, маҳсулот сифати тубдан яхшиланмоқда. Ҳа, бунга сўзсиз пардозловчилар янги техника шарофати туфайли эришмоқдалар. Ўтган тўққизинчи беш йилликда фабрикада ишлаб чиқарилган «Ягодка» газламасига Давлат Сифат белгиси берилганлиги бунинг далилидир.

КПСС XXV СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

Фабриканинг гул босиш цехига тажрибали мутахассис, коммунист Илья Ильич Гольберг бошчилик қилади. У ўзи коллективининг бу йилги режалари, дастлабки ойларда қўлга киритилган ютуқлар ҳақида қуйидагича ҳикоя қилди:

— Ўнинчи беш йиллик — сифат ва самарадорлик беш йиллиги. Шунинг учун ҳам коллективимиз ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифатини янада яхшилаш, имкони борича маҳсулотнинг ҳаммасини биринчи сортга топширишга ҳаракат қилмоқда. Ўтган тўрт ой ичида бу соҳада дурустгина натижаларга эришдик. Квартал ва апрель ойи планини ошириб бажардик. Шу давр мобайнида тайёрланган маҳсулотнинг барчасини юқори сифатга тайёрлашга эришдик.

У тажрибали раклист Муборак Аднатуллин, Йўлдош Тойметов, Ғафур Шодиев сингари меҳнатсевар ёшлар номини мамнуният билан тилга олди. Улар комбинатнинг ташаббускор ишчилари изидан бориб тўрт ойда етти ойлик топшириқни бажаришга эришдилар. Газламанинг сифатли ва харидоргир бўлиши кўп жиҳатдан раклистлар меҳнатига боғлиқ. Чунки, бу ерда дастлабки ишлов берилган матога гул босилади. Улкан гул босиш агрегатларини бошқариш эса ҳийла мураккаб. Шунга қарамасдан улар ўз вазифаларини аъло даражада бажаришга эришмоқдалар.

Солиҳ Содиқов назорат-саралаш цехи коллективининг раҳбари. У шу корхонада камолотга етди. Аввал химик, мастер бўлиб ишлади. Ҳозир эса цехнинг барча ишчиларига бошчилик қилмоқда.

— Аввал цехда газлама қўл билан сараланарди, — дейди у. — Ҳозир бу ерда 32 та саралаш-назорат қилиш машинаси ишлаб турибди. Биз ўнинчи беш йилликда ялпи маҳсулотнинг 95—98 процентини машиналарда саралаш ва назорат қилишга ўтишимиз лозим. Бунинг учун эса яна 8 та машина ўрнатишимиз керак. Сараловчи ва назоратчиларимизнинг мақсади катта. Улар ўнинчи беш йилликнинг дастлабки йили планини бажариш йўлида дадил одим ташлашяпти. Ўнлаб илғор ишчиларимиз ҳозир келгуси йил ҳисобига меҳнат қилишмоқда — деди у фахр билан.

Дарҳақиқат, сараловчи ва назоратчиларнинг ғайрат-шижоати ўзгача. Улар тайёр газламаларни пешма-пеш саралаб, истеъмолчиларга жўнатмоқдалар. Рашида Султонова, Роза Мусаева, Ҳабиба Қосимова, Вера Васина, Мария Ажибрамова ва бошқаларнинг фидокорона тер тўкиши туфайли цех коллективи кундалик смена ва ойлик план-топшириқларини ортиғи билан бажаришга муваффақ бўлмоқда.

Б. САЙДАЛИЕВ,
«Тўқимачилар овози» газетасининг ходими.

БУГУН — МАТБУОТ КУНИ

Тамара Николаевна Фёдорова Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонасида саҳифаловчи бўлиб ишлайди. У ёш бўлишига қарамай, ўз касбини пухта эгаллаб олган. Очиқ кўнгиллиги, меҳнатсеварлиги билан босмахона коллективининг ҳурматини қозонган. Шунинг учун ҳам коммунист қизни ҳамкасблари Ўзбекистон Компартиясининг XIX съездига делегат қилиб сайлашди. Ушбу қўлингизда турган газетанинг тайёрланишида ҳам унинг муносиб ҳиссаси бор.

СУРАТДА: Т. Н. Фёдорова.

МАТБААЧИЛАР ФАХРИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси коллективи «Известия» газетасини ўз вақтида ва сифатли қилиб босиб чиқариш бўйича Бутуниттифоқ мусобақасида қатнашиб, мамлакатимиздаги қирқ беш шаҳар матбаачилари ўртасида ғолиб чиқди. «Известия» газетасининг кўчма Қизил байроғи куни кеча Краснодар ўлка партия комитети нашриётидан тошкентлик матбуотчиларга етиб келди.

Ҳар куни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси ўттиз олти номда газета босиб чиқармоқда. Буларнинг бир кунги нусхаси беш миллиондан ортиқдир. Газеталарни сифатли, ўз вақтида босиб чиқариб, газетхонларга етказишда босмахонанинг газета-ротацион цехи коллективи айниқса фидокорлик қилмоқда.

— КПСС XXIV съезди ва коммунистик меҳнат коллективи номига сазовор бўлган меҳнатчиларимиз айниқса партия XXV съезди кунларида тер тўкиб, фидокорлик намуналарини кўрсатишди, — дейди цех бошлиғининг ўринбосари С. Ф. Леонтьев. — Съезднинг кундалик иш материалларини ўз вақтида газетхонларга етказишда ҳар бир номдаги газета 10—12 саҳифадан босиб чиқарилди. Шундай кунларда биргина цехимиз эмас, балки бутун босмахона фахри бўлган стериотипчилар — коммунистик меҳнат зарбдорлари Жалолиддин Зайниддинов, Ленин ордени кавалери Насрулла Зоҳидовлар алоҳида ўрнак кўрсатишди. Бу меҳнат ветеранларининг ўнинчи беш йилликда ўз олдиларига қўйган асосий вазифалари — ҳар бир газетани белгиланган графикда, сифатли қилиб чиқаришдан иборат.

Улар ўз сўзларининг устидан чиқишяпти. Ж. Зайниддинов эндигина қирқ етти ёшда, лекин унинг меҳнат фаолиятига ўттиз йил тўлмоқда. Н. Зоҳидов ҳам чорак асрдан буён бир коллективда меҳнат қилиб келяпти. Буларнинг ҳар иккиси ҳам юқори малакали стериотипчи, ўз касбини пухта эгаллаган, ҳар бири ўнлаб шогирд тайёрлаган, номлари босмахонанинг «Фахрий китоби»га ёзилган. Шундай фидокорлар туфайли цех коллективи тўққизинчи беш йилликни Улуғ Октябрнинг 58 йиллиги арафасида бажаришга муваффақ бўлган эди.

Ўнинчи беш йилликдаги марралар янада улкан. Газета-ротацион цехи меҳнаткашлари ўнинчи беш йилликнинг биринчи йили учун қабул қилган социалистик мажбуриятларида йил давомида икки миллион нусхада газета босиб чиқаришга етадиган қоғоз тежаб қолишга эришишни ўз олдига мақсад қилиб қўйган эдилар.

БУГУН улар Матбуот кунини —ўз байрамларини бир ярим миллион нусха газетага етадиган, яъни қирқ беш тонна қоғоз тежаб қолиш билан нишонлашмоқда. Демак, бугун республикамиз газетхонларига тарқатилган ҳар уч нусха газетанинг биттаси тежалган қоғоз ҳисобига босиб чиқарилди.

А. ХЎЖАМОВ.

● КОМСОМОЛ ТУРМУШИ

Ёшлар шижоати

Сифат ва самарадорлик беш йиллигида юксак натижаларга эришиш ҳар бир инженер-техник ходим, ишчи-хизматчидан зўр ғайрат, фидокорлик кўрсатиб меҳнат қилишни талаб этади. Чунки корхона олдида турган муҳим вазифаларни муваффақиятли адо этиш меҳнат унумдорлигини тез ўстириш, ишлаб чиқариш самарадорлигини кескин ошириш йўли билангина ҳал қилиниши мумкин. Ўнинчи беш йилликда саноат маҳсулотини кўпайтиришнинг тахминан 90 процентини меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига таъминланиши лозимлиги партиямиз XXV съездида алоҳида таъкидланди.

Пойтахтимиздаги электрон-техника заводида ҳам партиямизнинг ана шу кўрсатмаларини амалга ошириш учун кураш қизғин бормоқда. Бунда корхонанинг пешқадам коммунистлари қаторида комсомол-ёшлар ҳам ғайрат-шижоат кўрсатиб ишламоқдалар. Уларнинг ҳар бири ўз зиммасига конкрет социалистик мажбуриятлар қабул қилишган. Улар КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг съездда ленинчи комсомол шаънига айтган оташин сўзларига жавобан янги марралар сари отландилар.

«35 миллионли комсомоллар армияси партиянинг ишончли ёрдамчисидир, унинг бевосита жанговар резервидир. Партия комсомол олдига қандай вазифа қўймасин, комсомол бу вазифаларни ҳал этиш учун ёшлик шижоати билан курашиб келмоқда... Жўшқинлик, ўткир зеҳн, ёшлик ғайрати бизнинг кишиларимизда бир умр сақланиб қолишини истаймиз». Леонид Ильич Брежневнинг ана шу илҳомбахш сўзларидан руҳланган корхона комсомол-ёшлари беш йилликнинг тўнғич йили топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун ўзаро мусобақани тобора авж олдирмоқдалар.

Слесарь Анатолий Ермохин — мусобақада пешқадамлик қилаётган оташқалб ёшлардан бири. У тўққизинчи беш йиллик юзасидан ўз зиммасига олган шахсий мажбуриятини барвақт адо этган эди. Партиямиз XXV съезди очилган кунда 1976 йил юзасидан ўз зиммасидаги социалистик мажбуриятини ҳам бажарди. Сўзи билан иши бир бўлган бу пешқадам ишчи ҳозир инженер С. Жуковский билан биргаликда 17-цехда ёш ўринбосарлар тайёрлаш юзасидан янги социалистик мажбурият қабул қилди. Аҳдига вафодор йигит ҳозиргача беш шогирдни тарбиялаб вояга етказди.

ВЛКСМ XVII съезди делегати Ҳ. Абдурашидова ҳам ана шундай ёшлик шижоати жўш урган меҳнат зарбдорларидан ҳисобланади. У комсомол-ёшлар сменасида комсорг ҳамдир. Унинг сменаси янгича ташаббус бошлаб берди. Смена ёшлари маҳсулотларни комсомол тамғаси билан ишлаб чиқаришга қарор беришди. Уларнинг сифат ва самарадорлик беш йиллигида бошлаган бу янги ташаббуси корхона ёшлари томонидан қизғин қўллаб-қувватланмоқда. Смена ишчилари коммунистик меҳнат сменаси номини олиш учун фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Кундалик топшириқларни 120 процентдан ошириб адо этишяпти.

Корхонанинг кўпчилик ёшлари «Сифат ва самарадорлик беш йиллигига» — ёшлик ғайрати ва ижоди—шиори остида ишламоқдалар. Уларнинг истаги меҳнат унумдорлигини янада ошириш, маҳсулот сифатини тобора яхшилаш учун ўз муносиб ҳиссаларини қўшишдир.

— Ўз ҳалол, самарали меҳнати билан барчага ўрнак бўлаётган бундай комсомоллар жуда кўп, — дейди биз билан суҳбатда корхона комсомол комитети секретарининг ўринбосари Татьяна Калашникова. — Шулар орасида меҳнат пешқадамларидан бири Ольга Лисинани таъкидлаб ўтмоқчиман. У партиямиз XXV съездидан кейинроқ ғоят кўтаринки руҳ билан меҳнат қилиб, ажойиб ютуқларга эришмоқда.

Дарвоқе, унинг айтганича бор. Корхонанинг барча цех ва участкаларида ёшлик ғайрат-шижоати жўш урмоқда. Улар фақатгина меҳнат унумдорлигини ошириббгина қолмай, маҳсулот таннархини камайтириш тўғрисида ҳам қайғурмоқдалар. Мастер Р. Баширова ўз участкасида меҳнат унумдорлигини 25 процент ошириш, асбоблар таннархини 20 процент камайтиришга 2-цехда эса Р. Дадабоева, Г. Муродова сингари ишлаб чиқариш илғорлари ўз иш жойларида сифат ва самарадорликни ошириш билан бирга ўз зиммаларига олган юксак социалистик мажбуриятларни муддатидан илгари бажаришга сўз берганлар. Уларнинг ой сайин эришаётган ютуқлари ўз ваъдаларига амал қилаётганларини яққол кўрсатиб турибди.

Корхона комсомол-ёшлари коммунистлар авангардлигида завод олдига қўйилган улкан режаларни амалга ошириш учун бир тан бир жон бўлиб курашмоқдалар.

Ҳ. АКРОМОВ.

ФОЙДАЛИ ҚЎЛЛАНМА

Туркистонда вақтли матбуотнинг шаклланиши ва ривожланиши ҳақида профессор Т. Эрназаров ва доцент А. Акбаровларнинг «Туркистон матбуоти тарихи» монографияси кенг ва мукаммал маълумот беради. Бу монография Туркистон вақтли матбуоти тўғрисида олий ўқув юртида курс лекциялари ўқишдаги хилма-хилликка чек қўяди.

Бу асар Туркистон матбуот тарихини уч қисмга бўлиб ўрганиш мақсадга мувофиқлигини таъкидлайди. Авторлар буни ҳар томонлама асослаб беришган. Биринчи қисм 1870 йилдан 1905 йилгача матбуот тарихини таҳлил қилади. Иккинчи қисм 1905 йилдан 1917 йилгача бўлган даврни ўз ичига олади. Улуғ Октябрь социалистик революцияси ғалабасидан то 1925 йилгача бўлган даврдаги матбуот тараққиёти учинчи қисмда кенг ёритиб берилган.

«Туркистон матбуоти тарихи» монографияси ана шу 55 йиллик матбуот тарихини системали, изчил ифодалаб берган.

Бу китобнинг нашр этилиши журналистлар учун, матбуот тарихини ўрганувчилар ва студентлар учун фойдали қўлланма ҳисобланади.

И. САЪДУЛЛАЕВ,
тарих фанлари кандидати,
К. НОРМАТОВ.

Ҳозиржавоб мухбир

Мухбирлик қизиқарли, кишиларга янгиликларни ўз вақтида етказиш учун ҳамиша изланишни севадиган касб. Қодиржон Маликов ҳам бу шарафли касбга меҳр қўйган ёшлардан бири.

— Студентлик пайтимда — деб эслайди унинг ўзи, — бир куни Наманган педагогика институтида «Касбим — фахрим» деган мавзуда қизиқарли кеча ўтказилди. Унга бир қанча меҳнат зарбдорлари таклиф этилган эди. Ана шу кеча менда қалам тебратишга ҳавас уйғотди. Шундан буён матбуотда қатнаша бошладим.

Мухбирликка иштиёқ ёш Қодиржонни Тошкент Давлат университетининг журналистика факультетига сиртдан ўқишга киришга ундади. Мана, уни муваффақиятли тугатганига ҳам беш йилдан ошди.

Қ. Маликовни қурилиш объектларида, завод-фабрикаларда тез-тез учратиш мумкин. У КПСС XXV съезди тарихий қарорларини амалга ошириш йўлида жонбозлик кўрсатиб ишлаётган меҳнат пешқадамлари ютуқлари ҳақида газета редакциясига тез-тез хат-хабарлар йўллаб туради. Унинг «Тошкент оқшоми»да босилган «Бирисин ой айла, бирисин қуёш», «Оловкор» каби кўплаб лавҳа ва мақолалари газетхонларга манзур бўлган.

Бир неча йилдирки, Қ. Маликов Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институти рус тили кафедрасида она тили ва адабиётдан дарс беради. У «Тўқимачи» кўп нусхали газетасининг ҳам актив мухбири, институт «Ёш адабиётчилар» даврий газетасининг муҳаррири.

Ҳ. ИНОГОМОВ.

Ёш коммунист, коммунистик меҳнат зарбдори Шавкат Омонбоев подшипниклар ремонти заводининг пешқадам ишчиларидандир. Смена ойлик топшириқларини 130—140 процент адо этаётган бу новатор ишчи ўз ҳалол меҳнати билан кўпларга ўрнак бўляпти.

М. Нуриддинов фотолари.

Юксак суръатда

Кўн-мўйна заводи коллективи май ойининг дастлабки иш кунини уюшқоқлик ва кўтаринки руҳ билан бошлади. Завод ишчилари апрель ойида социалистик мусобақани кенг авж олдирганлиги, ҳар бир иш жойида юксак суръат ва тежамкорликка қатъий риоя қилганликлари туфайли катта меҳнат зафарини қўлга киритишган эди.

Мўйначилар ўтган ойнинг сўнгги уч куни мобайнида пландан ташқари 237 минг сўмлик маҳсулот тайёрлаб, зиммаларига олган социалистик мажбуриятни ҳам шараф билан уддалашди. Ютуқни таъминлашга тикувчи-мотористка Саодат Каримова, дазмолловчи Собир Ҳошимбеков, бичувчи Шукур Зоҳидов сингари ўнлаб ишчилар, кунлик топшириқни 130—140 процент бажариб, салмоқли улуш қўшдилар.

Завод коллективи қўлга киритилган муваффақиятларни мустаҳкамлаш мақсадида иш суръатини кучайтирмоқда. Айни пайтда ҳар бир цехда фақат аъло сифатли маҳсулот тайёрлаш учун социалистик мусобақа қизғин тус олиб боряпти.

Илғорлар тажрибаси—барчага

КОЛЛЕКТИВ КАМОЛОТИ

3. ИЗЛАНИШ ДАВОМ ЭТАДИ

КПСС XXV съезди қарорларида ўнинчи беш йилликда меҳнаткашларнинг ижодий активлигини ошириш, маданий-маиший, меҳнат ва дам олиш шароитини яхшилаш бўйича муҳим вазифалар илгари сурилди. Бу бежиз эмас, албатта. Меҳнат коллективларида ижодий муҳитни юзага келтириш, ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш энг аввало меҳнат кишиларини ҳар томонлама камолга етказиш билан боғлиқ бўлиб бормоқда. «Подъёмник» заводи коллективининг тўққизинчи беш йилликка қабул қилган социал тараққиёт планида ишлаб чиқаришни ривожлантиришнинг асосий шартларидан бири бўлган ишчилар ва инженер-техник ходимларнинг меҳнат, дам олиш, турар жой шароитини яхшилаш, уларнинг ташаббускорлик ҳаракатига кенг йўл очиб бериш вазифалари атрофлича ўз аксини топган эди. Белгиланган тадбирларни амалга ошириш бўйича коллективнинг ижодий изланиши катта имкониятларга йўл очиб берди.

Корхонада ишчилар қўнимсизлиги сабабли чуқур ўрганиш натижалари — коллективда меҳнат кўтаринкилигини юзага келтириш бевосита иш шароитини яхшилаш билан боғлиқ эканлигини кўрсатди. Заводга илмий-тадқиқот институтларидан таклиф этилган ишлаб чиқариш эстетикаси бўйича мутахассислар барча участкаларда меҳнат шароитини яхшилашга доир катта ҳажмдаги ишларни амалга оширишда ёрдамлашдилар.

Корхонанинг юраги ҳисобланган қуюв цехида иш шароитининг оғирлиги туфайли қўнимсизлик авж олиб, кўп вақтлардан буён ишлаб чиқариш жараёнини планли ташкил этиб бўлмасди. Мутахассисларнинг тавсияси билан эски конструкциядаги вентиляция қурилмалари такомиллашган сериядаги янги ускуналар билан алмаштирилди. Цехда анчагина жойни эгаллаб, ишчилар меҳнатига ноқулайлик туғдираётган чўян қолиплар учун металдан махсус токчалар ясалди. Қоришма узатгич агрегатларининг ишлаш принципига ҳам бирмунча ўзгартиш киритилди. Бу билан агрегатлардан кўтариладиган чанг миқдори кескин камайтирилди. Цехда очиқ қолган майдонга ўндан зиёд қолиплаш дастгоҳлари ўрнатилди. Натижада иккинчи даражали меҳнат билан банд бўлган ишчилар асосий касбларга жалб этилди.

Ишлаб чиқариш маданиятининг ўсиши, қўл кучи билан қилинадиган меҳнатнинг техника зиммасига юклатилиши самарадорликни ўстириш бўйича қатор имкониятларга йўл очиб берди. Кейинги икки йил мобайнида цехда ишлаб чиқариш ҳажми бешдан икки ҳиссага ошди, маҳсулот сифати, шунингдек, коллективнинг моддий манфаатдорлиги кескин юксалди. Ишчилар қўнимсизлигига, эса аста-секин барҳам берилди.

Корхона партия бюроси ва касаба союз ташкилоти ишлаб чиқариш шароитини яхшилаш бўйича қуюв цехи ишчиларининг тажрибасини бутун коллективга тадбиқ этишга киришди. Мутахассисларнинг актив ёрдамида меҳнат ва ишлаб чиқариш маданиятини ошириш учун корхонани реконструкциялаш ишлари жадаллаштирилди.

Яқин-яқинларгача темирчилик-пресслаш ҳамда монтаж цехларининг ишчилари меҳнат шароитининг оғирлигидан шикоят қилишарди. Цехларда мўътадил ҳавонинг етишмаслиги, шовқиннинг кучлилиги ишчиларнинг асабига тегиб, меҳнат унумдорлигининг пасайиб кетишига олиб келарди. Цехларга салқин ҳаво етказиб берувчи ҳамда товуш сўндирувчи қурилмалар ўрнатилди. Ишлаб чиқаришни реконструкциялаш жараёнида участкаларни ихтисослашувига алоҳида эътибор берилди. Амалга оширилган тадбирлар туфайли қўл меҳнатининг механизациялаш даражаси икки ҳисса ўстирилди. Ишлаб чиқариш эстетикасининг яхшиланиб бориши ишчиларнинг меҳнатга бўлган муносабатларида ижобий ўзгаришлар ясади. Бу тадбирлар ишлаб чиқариш жараёнини такомиллаштириш ва меҳнат маданиятини ўстириш бўйича курашни авж олдиришда муҳим босқич бўлди. Ҳозирда ҳар иккала цехнинг ишчилари «Юқори меҳнат маданияти коллективи» номини олиш учун курашмоқда.

Заводнинг асосий ишлаб чиқариш участкаларидан ҳисобланган биринчи ва иккинчи механика цехларида ўтказилган тажрибалар ҳам ишлаб чиқариш маданиятини ўстириш техника тараққиётини жадаллаштириш билан узвий боғлиқ эканлигини кўрсатди. Негаки, ўзаро мусобақадош цехларда ишловчиларнинг аксарияти малакали касб соҳибларидан иборат бўлсада, белгиланган топшириқлар анча тигизлик билан бажарилар эди. Мутахассислар цехлардаги мавжуд техника воситаларидан фойдаланиш коэффициентининг пастлигини, меҳнатни ташкил этишдаги номувофиқликдан деб топдилар. Чунки кўприк кранларининг кўпгина деталларини тайёрлашнинг мураккаблиги, ўта масъулият талаб қилиши ишнинг сифат ва суръат кўрсаткичига салбий таъсир қиларди.

Ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш вазифаларидан келиб чиқиб, цехларга юқори унумдорликда ишлайдиган замонавий техника воситалари ўрнатилди. Ишлаб чиқаришдаги мураккаб жараёнлар техника зиммасига юклатилди. Ихтисослаштирилган участкаларда меҳнат ва ишлаб чиқариш маданияти сезиларли даражада ўсди. Кенг ва ёруғ цехларда меҳнат қилиш ишчилар учун кўнгилли бўлди. Тез орада биринчи ва иккинчи механика цехларининг коллективлари кам маблағ сарф қилган ҳолда, кўп ва сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш ташаббуси билан чиқдилар. Сўнгги икки йил ичида ҳар иккала цехдан 120 дан зиёд киши 3,5 йиллик топшириқни бажаришга муяссар бўлдилар.

Меҳнат унумдорлиги планда белгиланганига нисбатан 13 процент ўсди.

Ишлаб чиқариш маданиятининг ўсиши коллективда малакали кадрлар тайёрлаш масаласида ҳам туб ўзгариш ясади. Корхона кадрлар бўлими коллективга ўрта мактабни битириб келган ёшлардан малакали кадрлар тайёрлаш бўйича ўзининг перспектив планини ишлаб чиқди. Коллективда малакали ишчилар сонининг кўпайиши ишлаб чиқариш самарадорлигини ўстиришда, маҳсулот сифатини яхшилашда қўл келди. Ана шунга мувофиқ ишчиларнинг моддий манфаатдорлиги яхшиланиб борди. Ўтган беш йилликда корхонада моддий рағбатлантириш фонди учдан икки ҳиссага ортди.

Меҳнат унумдорлигини ўстириш бевосита ишчиларнинг кайфиятига боғлиқлиги ҳисобга олиниб, цехларга ўрнатилган радио карнайлар орқали смена бошланиши олдидан ҳамда дам олиш соатларида куй ва қўшиқлар эшиттириш йўлга қўйилди. Шунингдек, мусобақа ғолиблари тантанали суратда эълон қилиб борилмоқда. Цехларда ишчиларни туғилган кунлари билан табриклаш анъана тусига кириб бормоқда.

Завод ишчиларининг, инженер-техник ходимларининг дам олишларига, сменадан кейинги вақтларини кўнгилли ва мазмунли ташкил этишларига катта эътибор берилаётир. Кўплаб ишчилар бадиий ҳаваскорлик тўгаракларига ҳамда спорт секцияларига жалб этилган. Дам олиш кунлари эса коллектив бўлиб дала ва қирларга, турли шаҳарларга экскурсия ва саёҳатлар уюштирилмоқда. Бу тадбирлар коллективда дўстлик ва ҳамжиҳатликни янада мустаҳкамлаяпти. Корхонада бир киши эришган рекорд кўрсаткич кўплаб меҳнат пешқадамлари учун норма бўлиб бормоқда.

Корхонада касаба союз ташкилоти меҳнатда ўрнак кўрсатганларни дам олиш уйларга, курорт ва санаторийларга имтиёзли йўлланмалар билан тақдирлаяпти. Кейинги икки йил мобайнида заводнинг юзга яқин ишчиси текин ва арзонлаштирилган нархдаги йўлланма билан курорт ва санаторийларга бориб дам олиб ҳамда даволаниб қайтди.

Меҳнаткашларнинг турар жой шароитини яхшилаш борасида ҳам қатор ютуқлар қўлга киритилди. Тўққизинчи беш йилликда корхонанинг уй-жой қуриш фонди 20 минг сўмга ўстирилди. Кўпгина оилалар янги квартираларга кўчиб ўтдилар. 420 ўринли ётоқхона биноси фойдаланишга топширилди. Заводда ишловчиларнинг фарзандларини болалар боғчасига жойлаштиришда ҳам қатор имтиёзлар мавжуд. Ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда олий ўқув юртларида ўқиётган кишилар учун алоҳида қулайликлар яратилган.

Ишчиларга кўрсатилаётган бундай ғамхўрликлар, уларнинг ижодий активлигини ўстирмоқда. Ҳозирда корхонада 200 дан зиёд коммунистик меҳнат зарбдори бор. Уларнинг кўпчилиги беш кунлик топшириқларни тўрт кунда бажариш ташаббусига қўшилган.

Заводда икки ва ундан ортиқ дастгоҳларни бошқариш ҳаракати кенг қулоч ёйдирилди. Ўз малакаларини ошириш ва илғор усулларни қўллаш ҳисобига И. Николаев, М. Маҳмудов, Б. Қосимов, А. Рустамов каби меҳнат пешқадамлари фақат аъло сифатга маҳсулот ишлаб чиқариш ҳаракатининг ташаббускори бўлдилар. Меҳнат кишиларини ҳар томонлама камолга етказиш ҳаракати коллективнинг меҳнатдаги ютуқларига асосий гаров бўлаётир. Коллектив томонидан белгиланган план топшириқлар ва социалистик мажбуриятлар барвақт юқори сифатларга бажариляпти. Корхонада тўрт ойлик план муваффақиятли адо этилиб, буюртмачиларга 400 га яқин беш ва ўн тонна юк кўтарувчи кўприк кранлари жўнатилди. Бу кўрсаткич ўтган йилнинг шу даврига нисбатан бирмунча кўпдир.

КПСС XXV съезди қарорларидан келиб чиқиб завод коллективининг ўнинчи беш йилликка мўлжалланган социал тараққиёт программаси ишлаб чиқилди. Унда меҳнат кишиларининг маданий-маиший, дам олиш шароитини яхшилаш, моддий манфаатдорлигини ошириш тўғрисида қатор тадбирлар белгилаб олинди.

К. НИШОНОВ.

Саломатлик ҳақида суҳбатлар

Эртага Тошкентда Ўзбекистон стоматологларининг биринчи съезди очилади

Делегатлар республикамиз стоматология хизмати ходимларининг катта армияси олиб борган самарали ишларга якун ясайдилар, КПСС XXV съездида совет соғлиқни сақлаш органлари олдига қўйилган вазифалар асосида стоматология хизматини янада ривожлантириш йўлларини белгилайдилар, республика стоматологлар илмий-медицина жамиятининг янги составини сайлайдилар.

Съезд ишида Москва, Ленинград, мамлакатимиз қардош республикалари медицина илмий ташкилотлари ва муассасаларининг вакиллари—академик А. И. Рибаков, хизмат кўрсатган фан арбоби ва профессор В. Ю. Курляндский, биринчи Ленинград медицина институтининг профессорлари В. А. Дунаевский ва М. М. Соловьев, 1-Москва медицина институтининг профессори Н. Н. Бажанов, С. М. Киров номидаги ҳарбий-медицина академиясининг профессори Б. Д. Кабаков, москвалик профессорлар Х. А. Каламкаров, В. В. Паникоровский ва бошқалар иштирок этади.

ИНСОН ҲАҚИДА ҒАМХЎРЛИК

СОВЕТ соғлиқни сақлаш хизмати, жумладан, унинг муҳим соҳаларидан бири стоматология босиб ўтган йўлга хаёлан назар ташлар эканмиз, қалбимизни ҳақли ифтихор туйғулари қамраб олади. Партия ва ҳукуматимиз кўрсатаётган ғамхўрлик, медицина ходимларининг катта армияси туфайли мамлакатимизда, шу жумладан, Ўзбекистонда соғлиқни сақлаш хизмати аъло даражада йўлга қўйилган. Унинг мақсади ҳамма учун қулай, бепул, юксак малакали ва ихтисослашган медицина ёрдами кўрсатишни ташкил қилиш, касалликларнинг олдини олиш, инсонни ўраб олган муҳитни соғломлаштиришга қаратилган профилактик тадбирларнинг кенг программасини давлат кўламида амалга оширишдан иборатдир.

Медицинанинг бошқа соҳалари каби стоматология ҳам катта муваффақиятларни қўлга киритди. Бу муваффақиятлар республикамиз пойтахти Тошкент мисолида ҳам яққол кўзга ташланади.

Ўзбекистонда давлат стоматология хизмати 1927 йилда кичкинагина тиш даволаш амбулаториясини ташкил этишдан бошланган эди. Ўтган йиллар мобайнида стоматологик муассасаларнинг кенг тармоғини яратиш, бу мутахассислик бўйича миллий мутахассис кадрлар тайёрлаш юзасидан улкан ишлар амалга оширилди.

Тўртта врач ишлаган дастлабки тиш даволаш амбулаторияси ўрнида ихтисослашган 1-стоматология поликлиникаси қад кўтарган. Бу ерда 50 дан ортиқ врач ишламоқда. Барча ходимлар сони эса 130 дан ортиқ. Поликлиникада барча турдаги стоматологик ёрдам— терапевтик, хирургик, ортопедик ёрдам кўрсатилади. Даволашда физиотерапия кенг қўлланилмоқда. Диагностика ҳам тахминий эмас —стоматологлар хизматига рентген, электр диагностика аппаратлари ва бошқа замонавий жиҳозлар бериб қўйилган. Бу ерда республикада биринчи бўлиб тишни протезлашда олтин қотишмалари хусусиятига эга бўлган янги палладий-кумуш қотишмасидан фойдаланиш жорий этилди.

Ўзбекистон пойтахтининг 9 та районида ҳам махсус стоматологик поликлиникалар мавжуд. Шаҳар даволаш-профилактика муассасалари ҳузурида 160 дан ортиқ стоматологик бўлимлар ва кабинетлар ишлаб турибди. Мактабларда 168 стоматологик кабинет мавжуд. Стационар стоматологик ёрдам кўрсатиш учун шаҳар соғлиқни сақлаш бўлими муассасаларида: тез ёрдам касалхонасида, 15 ва 17-шаҳар касалхоналарида 130 ўринга эга бўлган уч бўлим ишлаб турибди.

Тошкентликларнинг соғлигини сақлаш бўйича улкан ишларни амалга ошираётган мутахассис кадрлар бизнинг фахримиздир. Шаҳар соғлиқни сақлаш бўлимининг стоматология хизмати ўз сафларига 900 га яқин мутахассисни бирлаштирган. Уларнинг кўпчилиги юксак малакага эга бўлган, ўз билими ва профессионал маҳоратини мунтазам ошириб бораётган, даволаш ва тишни протезлашнинг прогрессив методларини эгаллаётган кишилардир. Қисқасини айтганда, шаҳар стоматология хизмати шаҳарликларга барча турдаги стоматология ёрдами кўрсатиш, кенг равишда профилактика ишларини амалга ошириш учун зарурий кадрларга, техника ва медицина воситаларига эга. Тошкентда ва республикада стоматология хизматини йўлга қўйишнинг жонкуярларидан бўлган Тошкент Давлат медицина институти стоматология факультетининг биринчи декани М. В. Пародоксов, доцент Л. М. Обухова ва бошқалар номини бугун ҳурмат билан тилга оламиз.

Бизнинг эндиги мақсадимиз терапевтик, хирургик, ортопедик ва болалар стоматологияси бўлимларига, ортодонтия, физиотерапия ва рентген диагностикаси кабинетларига ҳамда тиш техникаси лабораториясига эга бўлган мустақил ихтисослашган поликлиникалар ташкил этишдан иборатдир. Тажриба шуни кўрсатмоқдаки, худди ана шундай ихтисослашган поликлиникаларда комплекс даволаш ишлари олиб бориш мумкин, унинг самараси ҳам жуда юксак бўлади.

Стоматология хизматини такомиллаштира бориб, биз ёш тошкентликларга алоҳида эътибор бермоқдамиз. Стоматология хизмати ходимлари олиб бораётган ишлар орасида болалар оғиз бўшлиғини планли санация қилиш (соғломлаштириш) ҳақли равишда биринчи ўринни эгаллайди. Бу иш бевосита мактабларда, болалар муассасаларида ва пионер лагерларида олиб борилянти.

Стоматология хизмати тармоқларини кенгайтириш ҳақида ғамхўрлик қилиш билан бирга бу хизмат ходимлари иш сифатини яхшилаш, хизмат кўрсатиш маданиятини юксалтириш, меҳнатни илмий ташкил этишни жорий этишни ўзларининг асосий вазифалари деб ҳисоблайдилар. Даволаш ва тиш протезлашнинг прогрессив методларини ўзлаштириш, Москва, Ленинград, Киев ва мамлакатимизнинг бошқа шаҳарларидаги стоматологик поликлиникалар тажрибасини, шунингдек, чет эллардаги янгиликларни ўрганишга катта эътибор берилмоқда.

Меҳнат Қизил Байроқ орденли Тошкент медицина институтининг, олимлари врачлар малакасини ошириш институти олимлари бизга катта амалий, консультатив ва илмий ёрдам кўрсатмоқда. Ўзбекистон пойтахти стоматология хизмати ходимлари СССР ва республика Соғлиқни сақлаш министрликлари, Москва, Ленинград ва бошқа шаҳарларнинг етакчи олимлари ҳамда стоматолог мутахассисларининг эътиборлари ва амалий ёрдамларини доимо ҳис этиб турибдилар. Бутуниттифоқ стоматологлар илмий-медицина жамиятининг раиси, марказий стоматология илмий-тадқиқот институти директори академик А. И. Рибаков, шу институт профессорлари Г. М. Иващенко, Л. Е. Фролова, медицина фанлари кандидати Г. С. Куклин, хизмат кўрсатган фан арбоби, Меҳнат Қизил Байроқ орденли Москва медицина стоматология институти кафедра мудири, профессор В. Ю. Курляндский, СССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг бош стоматологи, профессор И. И. Ермолаев, Ленин орденли Марказий врачлар малакасини ошириш институти олимлари, профессорлар В. С. Иванов, Т. Ф. Виноградова, медицина фанлари доктори Ф. Я. Хорошилкина ва бошқалар Тошкентда меҳмон бўлдилар.

Мамлакатимизнинг етук стоматолог олимлари билан ижодий мусоҳабада бўлиш, уларнинг самимий маслаҳатлари фан ва амалиётни бойитади. Биз уларнинг саҳий ёрдамлари учун чексиз миннатдормиз.

Тошкент шаҳар стоматологлар ва тиш врачларининг илмий-медицина жамияти катта ва фойдали иш олиб бормоқда. Бугунги кунда жамият сафларида 500 дан ортиқ киши бор. Мана 40 йилдирки, улар ҳар ойда йиғилиб стоматологиянинг муҳим проблемаларини муҳокама қиладилар, тажриба алмашадилар, даволашнинг янги, прогрессив методларини ўрганадилар. Жамият катта назарий ва амалий аҳамиятга эга бўлган илмий ишларни чоп этди.

Стоматология соҳасида кўп ишлар қилинди. Аммо олдимизда ҳали бир қатор проблемалар турибди. Уларни ҳал қилиш стоматология хизматини яхшилаш аҳолига хизмат кўрсатиш сифатини юксалтириш имкониятини беради.

Энг аввало, стоматология муассасалари тармоғини бундан буён ҳам янада ривожлантириш тўғрисида ғамхўрлик қилиш керак. Гап шаҳар типовой стоматологик поликлиникасини қуриш ҳақида боряпти. У шаҳардаги барча стоматология хизматининг методик, консультатив ва даволаш маркази бўлиб қоларди. Ихтисослашган поликлиникаларни қурилаётган уйларнинг биринчи қаватларига жойлаштириш лозим. Хўжалик ҳисобидаги поликлиникаларни ташкил этиш билан ҳам даволаш муассасалари тармоғини кенгайтириш мақсадга мувофиқдир.

Ихтисослаштириш ва малакани ошириш ҳисобига стоматология хизмати учун юксак малакали кадрлар тайёрлаш ишига ҳам алоҳида аҳамият бериш лозим. Бу ишда Тошкент медицина институти, Тошкент врачлар малакасини ошириш институти стоматология факультетларининг роли каттадир. Шунингдек, энг яхши поликлиникалардаги тажрибали мутахассислар қўлида врачлар ўқувини йўлга қўйиш имкониятларидан ҳам максимал фойдаланиш зарур. Тошкент шаҳар медицина билим юрти ҳузурида стоматологик муассасалар учун медицина ҳамширалари тайёрловчи бўлим ташкил этишни ҳаётнинг ўзи кун тартибига қўймоқда. Тошкент медикларининг қардош республикалар стоматология муассасаларига сафарини ташкил этиш ҳам фойдалидир.

Беморларга юксак маданий хизмат кўрсатишга интилиш ҳаммамизнинг бурчимиздир. Гап бу ерда энг аввало, поликлиникаларда меҳнатни илмий ташкил этишни кенг жорий этиш ҳақида боряпти. Ўшанда беморлар қабулини ташкил этишни тартибга солиш, врачлар зиммасига тушадиган ишни планли ва бир текис тақсимлашни жорий этиш, энг самарали даволаш тадбирларини қўллаш ҳамда иш вақтидан оптимал фойдаланиш, иш жойини рационал жиҳозлаш каби муҳим масалаларни амалга ошириш имконияти туғиларди. Шаҳар стоматология поликликаларида умумий оғриқсизлантириш— наркозни қўлланишни ҳам кенг жорий этиш лозим. Бунинг учун ҳозирнинг ўзидаёқ бир қатор тадбирларни амалга ошириш керак. Энг муҳим вазифалардан бири анестезиолог врачлар тайёрлашдир. Иккинчи масала стоматология поликлиникалари шароитида анестезиология хизматини ташкил этишдир.

Аҳоли ўртасида профилактика ва санитария-маориф ишларини янада кенгайтириш муҳим аҳамият касб этади. Бунда матбуот, радио ва телевидение имкониятларидан фойдаланиш лозим. Афсуски, шаҳримизнинг кўп кишилари стоматологик касалликлар инсон соғлиғига қанчалик хавф туғдириши мумкинлиги ҳақида етарли тасаввурга эга эмаслар. Бу ҳақда газеталар, журналлар, плакатлар, кино ва телефильмлар ҳикоя қилиб бериши керак.

Леонид Ильич Брежнев КПСС XXV съездида социал вазифалар ичида Совет кишилари соғлиғи ҳақида ғамхўрлик қилишдан кўра муҳимроқ вазифа йўқлигини таъкидлаб ўтди. Биз, шаҳар стоматология хизмати ходимлари бу кўрсатмага амал қилиб, медицинанинг бу соҳасини янги, янада юксак даражага кўтариш учун барча зарурий тадбирларни амалга оширамиз.

М. ЛАВОЧНИК,
Тошкент бош стоматологи, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган врач.

Шаҳримиздаги 28-поликлиниканинг стоматология бўлимида шифокорлар беморларга сидқидилдан меҳрибонлик кўрсатишмоқда. Бўлим замонавий аппаратлар ва анжомлар билан таъминланган.

СУРАТДА: (чапдан) стоматолог-врач Шонир Боситхонов, бўлим бошлиғи Нусрат Тожибоев ва стоматолог врач Динора Мусаевалар беморларни қабул қилишяпти. Ю. Бутусов фотоэтюди.

▲ ЯНГИЛИКЛАР, ВОҚЕАЛАР, ФАКТЛАР

Грузия мармари

Сухуми шаҳри яқинида Чедим мармар кони топилди. Бу ерда қизил рангда товланадиган оқиш кулранг мармар запаслари борлиги аниқланди. Бундай мармар яхши сайқалланади. Дастлабки маълумотларга қараганда, бу ерда қарийб 10 миллион куб метр мармар бор.

Москва ва Ленинград, Киев ва Тбилисидаги кўпгина метрополитен станциялари, Москвадаги Съездлар саройи, Варшавадаги Маданият ва фан саройи, кўпгина бошқа бинолар Грузия мармари билан қопланган.

Ўнинчи беш йилликда республикада бир нечта тош йўниш корхоналарини кенгайтириш ва реконструкциялаш мўлжалланмоқда.

Ғоят мусаффо металл

Қадамжо комбинатида сурма олишнинг принципиал янги, электр кимёвий методи жорий этилди. Вакуум шароитида эритиш ўрнида ишлатилган электролиз меҳнат ва электр энергия сарфини камайтирди. Металлнинг таннархи икки баравар арзонлашди.

Янгилик Қирғизистон ССР Фанлар академиясининг ноорганик ва физик кимё институти лабораториясида вужудга келди. Унинг автори — кимё фанлари доктори М. Усубакунов.

1958 йилдан бери жаҳон бўйича эталон қилиб олинган Қадамжо сурмасининг кимёвий мусаффолиги ҳозир 99,9999 процент деб ҳисобланади. Бошқача қилиб айтганда, шундай металлнинг бир тоннасидаги чет аралашма бир граммдан ошмайди.

«Сириус» қувватини ошириб бормоқда

Клайпеда шаҳридаги қуруқ элементлар заводи — «Сириус»да янги «Планета» электр батареялари кўплаб ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. Улар ҳозирга қадар чиқариб келинганига нисбатан икки баравар кўпга чидайди, пухта ишлайди ва транзисторли радиоприёмниклар ҳамда асбобларда кенг қўлланилади.

Батареялар ишлаб чиқариш қуввати жиҳатидан бутун корхонага баравар келадиган янги цехда ясалмоқда. Цех ишга туширилиши билан завод биринчи навбати реконструкция қилиниб бўлди. Шу йил «Сириус» коллективи маҳсулот хилини тамомила янгилашни мўлжаллаб қўйди, завод иккинчи навбати ишга туширилиши билан электр элементлар ишлаб чиқариш икки баравар кўпаяди ва жами маҳсулот ҳажмида олий сифатли буюмлар салмоғи 60 процентгача етади.

(ТАСС).

Ҳаким НАЗИР

ФЕРУЗА ОСМОН

(ҲИКОЯ)

Кўпдан қумсанган ўз уйида мириқиб дам олган Наби эрталаб қушдай енгил тортиб турди, кўксини тўлдириб соф ҳаво шимирди. Ҳозироқ яшил табиат қўйнига отилгиси келди. Лекин ойисининг ишга нетаёттиб қилган танбеҳини эслади-да, йўловчи машинада станцияга чиқиб, пахмоқ сочини олдириб келди. Томорқа этагидан шарақлаб оқаётган сойда ювиниб, кийимини ўзгартирди-да, дала сайрига чиқди. Энди Набида кечагидай қисиниб-қимтиниш, ўзини одамлардан четга тортиш йўқ. Қишлоқ эркак-аёлларининг кўпи далаларга тарқалган. Унда-мунда учраган танишлар ҳам Наби билан аввалгидай илиқ омонлашарди. Наби ўзича: «Одамлар мени кўрганда, ўқишни эплолмай қайтибсан-да, деб таъна қилмасмикин» деган хавотирда эди. Кўчалар, далаларни айланган сари бу хавотири аста-секин тарқаб борарди. Аксинча таниш-билишлар худди «ўз қишлоғингни унутмабсан, қайтиб яхши қилибсан» деб хурсанд бўлишгандай кўринарди. У совхознинг янги посёлкасида шу яқин вақт ичида қанчаям ўзгариш бўлганини кўриб ҳайрон қолди. Янги қад кўтарган биноларни томоша қила бориб ёш гўдакларнинг қий-чуви эшитилиб турган икки қаватли оқ иморат— ойиси ишлайдиган болалар боғчасига келиб қолди. Ўғлини кўриб эшикка чиққан Мавжуда опа:

— Келганинг яхши бўлди, ҳалигина сени совхоз директори сўраган эди, — деди.

— Нима гапи бор экан менда? — деди ажабланиб Наби.

— Сени ишга қўймоқчи. Мен унга: «Беш — олти кун ўйнасин, кейин кирар ишга» десам, «Шунча ўйнаб келгани етмайдими. Биласиз-ку бизга ишчи кучлари совуқ сувдан ҳам зарур. Ўз қишлоғимизнинг кадрларини бўлса истаган жойига қўямиз» дейди. Идорага кириб чиққин-чи...

Наби ўйланиб қолди; «Кирсам, директор тўсатдан палон ишни қиласан деб қолса-ю, кўнглимга ёқмаган иш бўлса, катта одамнинг сўзини қайтаролмасам...» У идора эшигига қадам қўйганда тўхтаб, худди биров тутиб оладигандай яна тез орқасига қайтди.

Ойиси ишдан келгач, «Кирдингми?» деб сўраганда, «Юрагим бетламади» деди Наби. Тўғриси у, дадасининг олдидан ўтмай туриб бир иш қилишга ботинолмасди, дадаси келгандан кейин бўладиган машмашани ўйласа дили хуфтон бўларди. Она — бола ўбдон кенгашиб олиб, уч— тўрт кундан кейин директорга йўлиқадиган бўлишди. «Унгача даданг ҳам келиб қолар» деди Мавжуда опа.

Эртаси кечқурун Наби совхознинг ҳашаматли маданият саройида Салим билан учрашиб қолди. Яп-янги усти—бош, ярқироқ ғирчиллама туфли кийиб, сочларини силлиқ тараган Салим Набининг кўзига бошқача кўриниб кетди.

— Ана энди «пўрим» лақаби ўзингга сийлов, Пасонинг антиқа, танса тушасанми дейман-а? — деди Наби.

— Узинг ҳам энди одамбашара бўпсан. Агар бу ерга ўша пўримлигингча кирганингда цирк масхарабозидай ҳаммага томоша бўлардинг, — деди Салим ҳам хохолаб. — уни муни қўй-чи, нега бормадинг қўриққа? Кечадан бери кутдик. Асалга ҳам айтганман...

Наби: «Нимани!» деб сўраётганида эшикдан гуриллаб кирган болалар буларни қуршаб олишди, чека-чекадан: «Қаёқдан кун чиқди? Олим бўб келдингми? Шунча ўқиганинг етадими, ё тағин чаласи борми?» деб Набини сўроққа кўмишди. Наби жавобга қийналиб турганида, чап томондаги залдан шаҳарлик артистлардай олифта бир жувон чапак чалиб ҳаваскорларни тансага таклиф этди. Ўнг томондаги томоша залидан ҳам қийқириқ товушлари эшитилиб қолди-ю, болалар дув тарқалишди. Салим Набини шовқиндан четроққа тортди.

— Хулласи, Асал сенинг бутун саргузаштларингдан хабардор. «Энди нима қилмоқчи?» деб сўради. «Нима қиларди, от айланиб қозиғини топади, биз билан ишлайди» дедим. Қотирибманми?

— Асал нима деди!

— «Йўқ» дермиди, «ихтиёри» деди... Ҳа, иккиланяпсанми тағин? Ё дала ишидан чўчияпсанми? Балки столда ўтиришни кўзлаётгандирсан-а?

— Қўйсангчи! — деди шошиб Наби. Иш масаласини дадаси келганидан кейин ҳал қилишмоқчи эканини билдирди.

Тўғриси, Набининг дили ҳар лаҳза қўриққа тортиб турган бўлса-да, ўшанча гап-сўздан сўнг Асалга рўпара бўлишга юрак бетламаётганди. «Яхши кутиб оладими, ёки рўйхуш бермай, болалар олдида ўсал қилиб қўядими. Салимнинг сўнгги гапидан Асал мени жиллаям кутаётганга ўхшамайди. «Ихтиёри» дебди. Демак, бормасам ҳам парвойига келтирмайди шекилли... Ҳой, Наби! Сен нимангга ишониб ўзингни тарозига соляпсан энди. Ахир ҳеч замонда қиз бола йигитга «келгин» дейдими!?».

Учинчи кунга борганда Набининг юраги қинидан чиқаёзди. Таваккал қилиб қўриқ бригадасига йўл олди. Ҳаво янада чарақлаб очилган, қуёш ўз нурини мўл-кўл сочиб далаадаштлар, дов-дарахтларга жон киритиб юборганди. Қишлоқдан анча узоқлашгандан кейин Набининг кўз ўнгида тўқайзор, унинг кетидан поёнсиз экин майдонлари ёйилди. Илгари паст-баланд шипшийдам даштдан иборат бўлган бу ташландиқ жойлар ҳозир кафтдай текис қилиниб, экин майдонларига айлантирилибди. Уфққа туташган далалар худди ҳомилага тайёрланиб ҳарс-ҳарс нафас олаётгандай билинар-билинмас буғ таратиб ястаниб ётарди. Ёшлар

— Набининг кечаги синфдошлари очган, Салим фахрланиб айтган қўриқ мана шу. Ана шундоқ зўр ишдан битта Наби четда!..

Ана яхлит бир картанинг бир четкасида сеялкалар осилган трактор вариллаб бормоқда. Унга минган ҳайдовчи эркакча коржомада бўлса ҳам бошига танғиган пионер галстугидай алвон дуррачасидан қизалоқлиги билинади. Наби унга узоқ тикилди, қизнинг афтини аниқ кўрмасада, боши, қўлларининг енгил, чаққон ҳаракатларидан Асалга ўхшатди. Лекин кўзларига ишонмади!

— «Бу ёқ-қа-а, бу-ёққа-а-а!

Ер бошидаги энди қуш тилидай барг чиқараётган ёш-ёш тол, теран ниҳоллари ўртасидаги кўк шийпон айвонидан чиққан товуш Набини ўзига чақирарди.

Қадами тезлашган Набини шийпон супасидан сакраб тушган Салим кутиб олди. Дўстининг келишидан беҳад қувонган Салим, унинг диққатини даладаги тракторга қаратди:

— Ҳув ана, кўрдингми ўзини?..

— Ушами, ростдан-а? Трактор минишни қанақа қилиб ўрганиб олди дарров?

— Нега «дарров» бўлади? Салкам бир йилда қанча ишлар бўб кетди. Ҳозир бригадамизда машина минишни билмаган қолмади. Юрибсан-да!

— Юзимга солавермагин, ўртоқ — деди ранги ўчган Наби.

— Э, шунчаки гап. Кўнглингга олма, оғайним. Ҳалиям кеч эмас. Еш келса ишга, деганку, — деб юпатганча Салим уни супага олиб чиқди. У ерда яна икки-уч йигитча чигитларни тозалаб қоғоз қопларга солишаётган эди. Наби улар билан сўрашиб улгурмаёқ, Салим ишга солди. — Қани оғайни, охирига қўлинг тегиб қолсин, Биринчи ҳосилимизга уруғ тиқишдан бошлаб шерик бўласан. Опага етказишиб берайлик, бизни шошириб қўйди.

Йигитчалар қопларини елкаларига қўйиб олишди-да, тракторини тўхтатиб кутиб турган «опа» томонга югуришди.

— Яхши ном топибсизлар, — деди, «опа» сўзини эшитиб кулгиси қистаган Наби.

— Бўлмасачи, ўзилм, туппа-тузик онавоши чиқиб қолди-да. Болаларга айтганини қилдиради. Қилмай кўрсинчи, штраф! Штрафи нима десанг, шу куни ошпаз кампирга дастёрлик қилиб ўтин ёради, ўчоққа ёт ёқади, картошка — пиёз арчади, сув ташийди, чой қайнатади. Ҳаммадан ҳам қозон-товоқ ювишни айт. Бундан азоб иш борми!

Навбатдаги қопларни тўлдиргач «опа»га икки оғайни олиб боришди.

— Мана опа, сизга...

— «Қочқоқни тутиб келдим» демоқчи бўлган ерида, сўзини юмшатди Салим — Ҳашарчи олиб келдим...

(Давоми бор).

(Боши газетанинг ўтган сонларида).

ЖАҲОН ОЙНАСИ

ТАСС МУХБИРЛАРИ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

Манфаатлар муштараклиги

ДЕҲЛИ. Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон ўртасидаги муносабатлар манфаатлар ва принциплар муштараклигига, тинчликка интилишга асосланган бўлиб, биз ҳам дўстона алоқалар ва ўзаро манфаатли ҳамкорликни айни шу мақсадни кўзлаб мустаҳкамлаяпмиз, деди Ҳиндистон ташқи ишлар министри Я. Б. Чаван. Тинчлик, дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги шартнома, деб таъкидлади у, иккала мамлакат ўртасида муваффақиятли ривожланаётган муносабатларнинг мантиқий давомидир.

Ҳиндистон ташқи ишлар министри Совет Иттифоқининг Ҳиндистон экономикасининг пўлат қуйиш саноати, машинасозлик, энергетика, нефть чиқариш сингари муҳим тармоқларига бераётган ёрдамини юксак баҳолади. У Совет — Ҳиндистон иқтисодий ҳамкорлиги суръатлари келгусида ҳам дадил кучайиб боравераді, деб ишонч билдирди.

Дўстнинг ёрдами

ВЬЕНТЬЯН. Лаос Халқ Демократик Республикаси Халқ Революцион партияси билан ҳукумат делегациясининг СССРга қилган расмий визити вақтида Москвада имзоланган Лаос—Совет ҳужжатлари Лаос халқининг олиб бораётган курашида КПСС-нинг, Совет ҳукумати ва халқининг берган ва бераётган катта, қимматбаҳо ва самарали моддий ҳамда маънавий ёрдами ва мададини кўрсатувчи далилдир. Лаос Халқ Революцион партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Лаос Халқ Демократик Республикаси Бош министрининг биринчи ўринбосари ва молия министри Нухак Пхумсаван ана шу ҳақда гапирди:

Бизнинг ғалабамиз, деди у, социалистик мамлакатларнинг, айниқса Совет Иттифоқининг берган мадади ва ёрдами билан чамбарчас боғлангандир.

Қисқа сатрларда

☆ **ВАРШАВА.** Уз аҳамияти жиҳатидан ПХР-нинг иккинчи индустриал маркази бўлган республика пойтахтида саноатни ривожлантириш ва модернизация қилиш учун шу беш йилликда салкам 95 миллиард злотий маблағ сарфлаш мўлжалланмоқда.

Шу беш йиллик мобайнида Варшавадаги металлургия ва машинасозлик, автомобилсозлик ва радио саноати, бошқа кўпгина тармоқлар янги ишлаб чиқариш қувватларига эга бўлади.

☆ **ОТТАВА.** Яқин йиллар ичида энергия таъминоти соҳасида Канаданинг қийинчиликлари давом этаверади. Энергия ресурсларидан фойдаланиш соҳасида ҳукуматнинг янги программаси ана шундай шарт-шароитларга асосланмоқда.

АФҒОНИСТОННИНГ ЗАМОНАВИЙ ЙЎЛЛАРИ

ҚОБУЛ. Афғонистонда замонавий автомобиль йўллари қуришга катта аҳамият берилмоқда. Территориясининг кўпчилик қисми тоғли жойлардан иборат бўлган республиканинг экономикаси учун бу айниқса муҳимдир.

Экономикани ривожлантириш биринчи беш йиллик плани бошланган 1956 йилгача мамлакатда бор-йўғи 6 минг километр узунликдаги тош ва оддий йўллар бор эди.

Афғонистон ҳукумати шошилинч чоралар кўрганлиги натижасида йўлларнинг умумий узунлиги қарийб уч баравар кўпайди.

Янги автомобиль магистралларини қуриш ва мавжуд йўлларни яхшилаш учун совет йўл қурувчи мутахассислари Афғонистонга катта ёрдам бериб келмоқдалар. Уларнинг ёрдами билан мамлакатнинг тўртта ғарбий вилоятини бир-бири билан туташтирувчи 680 километр узунликдаги Кўшка-Ҳирот-Кандаҳор йирик автомобиль йўли, 400 километр узунликдаги Қобул— Шехон йўли, 190 километр узунликдаги Пули Хумрадан Мозори Шарифгача бўлган йўл, Мозори Шариф билан Шиберғай ўртасидаги йўл қурилди.

Хунта ёвузликлари қораланди

НЬЮ-ЙОРК. БМТ иқтисодий ва социал кенгашининг махсус комиссиясида инсон ҳуқуқлари проблемасининг муҳокамаси Чилидаги ҳарбий фашистлар режимининг жиноятларини кескин қоралаш белгиси остида ўтди. Шу комиссияда қатнашган кўпгина давлатларнинг вакиллари Чили халқининг азоб-уқубатларига жаҳон жамоатчилигининг эътиборини яна бир марта жалб қилдилар.

Чили халқини чўчитиш мақсадида репрессия чоралари кўрилаётганлиги — БМТ уставини қўпол равишда бузишдир, инсониятга қарши жиноятдир, деди ГДР вакили.

Совет вакили Чили хунтасини БМТ овозига ва бутун жаҳон жамоатчилигининг овозига қулоқ солишга мажбур этиш учун ҳамма чораларни кўриш зарурлигини уқтириб ўтди.

Кубада шакарқамиш ўрим-йиғими ва уни қайта ишлаш мавсуми ҳал қилувчи босқичга кирди. Шакарқамиш етиштирувчилар, шакар заводларининг коллективлари ўз олдиларида турган вазифаларни муваффақиятли ҳал этишяпти.

СУРАТДА: шакарқамиш ортилган вагонлар Антонио Масео номли шакар заводига узлуксиз келиб турибди.

Иркчиларнинг янги жинояти

ЛУСАКА. Иркчи Смит режимининг қўшинлари Родезиянинг жануби-шарқий қисмидаги Чредзи-Нуанетси районида жойлашган дарёлар ва кўлларнинг сувини заҳарладилар. Сўнгги вақтларда бу ерда Зимбабве ватанпарварлари курашининг активлашганлиги маълум қилинган эди. Замбиянинг ЗАНА ахборот агентлиги ана шу ҳақда хабар берди. Хабарда бундай дейилади: ватанпарварлар ҳаракат қилаётган районда дарё ва кўлларнинг заҳарланганлиги Африка маҳаллий аҳолиси учун, шунингдек ҳайвонот дунёси учун жуда хатарлидир.

Ким бўлсам экан?

Ўқув йили охирлаб, ёзги имтиҳонларга қизгин тайёргарлик бошланиб кетган шу кунларда ўрта мактабларни битирувчиларни қайси касбни танлаш масаласи ҳаяжонлантирмоқда.

Шаҳримиз мактабларида ўз касбининг донгдор ишчилари билан битирувчиларнинг анъанавий учрашув кечалари ўтказиляпти.

Куни кеча Октябрь районидаги 124-мактабга шаҳримиздаги 30, 40, 127, 158, 139-ҳунар-техника билим юртларининг педагогик коллективи вакиллари ва ишчилари ташриф буюрдилар.

8—10-синфни битирувчилар билан бўлган қизғин суҳбатда билим юртларининг вакиллари заргарлик, дурадгорлик, бунёдкорлик каби хилма-хил касблар ҳақида мароқ билан гапириб, ўқувчиларни бу касбларни эгаллашга чақирдилар.

Кечада иштирок этган ота-оналардан М. Қосимова, Н. Тошпўлатов, С. Орифхўжаевлар ҳам ёшларга касб танлашда оқ йўл тиладилар.

С. МАҲМУДОВА.

• Кўнгилли халқ дружиначилари ҳаётидан

ОСОЙИШТАЛИК ПОСБОНЛАРИ

Бино қурилиши деворидан сакраб тушган йигит гир атрофни зимдан кўздан кечирди. Ҳаммаёқ тинч, ҳеч қандай шарпа эшитилмайди. Яқин атрофда бирор кимса кўринмаганига ишонч ҳосил қилган Воҳид Токарев келишилганига кўра, уч марта уст-ма-уст ҳуштак чалди. Шуни кутиб турган шериги Витя Иванов девордан бошини кўрсатиб, унга икки челак елим ва бўёқни узатди. Икки ҳамтовоқ челаклардаги ўғирланган қурилиш материалларини эндигина кўтаришиб, жўнаймиз деб туришганида, учтўрт қизил боғичлилар уларни тўхтатишди. Халқ мулкининг жонкуярлари бўлган бу дружиначилар қўли эгри улфатларни Ленин район ички ишлар бўлимига бошлаб келишди. Челаклардаги елим ва бўёқ қурилиш объектига қайтарилди.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси кўнгилли халқ дружиначилари иш фаолиятидан бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин.

КПСС Программасида шундай дейилади: «Коммунизм қураётган жамиятда тартиббузарлар ва жиноятчиларга ўрин бўлмаслиги керак. Шунинг учун уларга қарши шафқатсиз кураш олиб бориш бутун жамоатчиликнинг асосий иши бўлиши лозим». Партиямизнинг ана шу кўрсатмасини ўзларининг жанговар иш программаси деб билган босмахона дружиначиларига «Правда Востока», Дзержинский, Ленинград, Карл Маркс, Ленин кўчалари, Навоий театри майдони ва унинг атрофидаги турар жойларда намунали жамоат тартибини топширишдек вазифа топширилган. Ўз вазифаларини сидқидилдан тушунган дружиначилар штаб командири Комил Гайдинов бошчилигида ҳар куни кечқурун соат 7 дан тунги 12 гача ўзларига бириктилган микроучасткаларга навбатчиликка чиқадилар.

1956 йил апрель ойида бу дружиначилар штаби ташкил этилганида унинг атрофига саноқли кишилар уюшган эди. Ҳозир эса матбаачи дружиначилар сони 170 кишидан ошиб кетди. Буларнинг асосий қисмини коммунист ва комсомоллар ташкил этади. Қолганлари эса фидокорона меҳнатлари билан кўпчилик эътиборини қозонган ҳурматли кишилардир.

Босмахона техника хавфсизлиги бўлими ходими Қўчқор Худойқуловни ҳамкасблари фақат ишлаб чиқариш новатори, ёш матбаачилар мураббийси эмас, балки тиниб-тинчимас халқ дружиначиси сифатида ҳам эъзозлашади. Ленин район партия комитети ва район Совети ижроия комитети томонидан номи ёзилган соат билан тақдирланиши ҳам унинг актив жамоатчилик фаолиятидан дарак бериб турибди.

О. Мирзажонов, Л. П. Зайцева, М. В. Шкуран, Л. И. Глебова, В. Я. Чаплигин, А. Ёқубжонов, Т. Абдураҳмонов, Б. Кимлар хусусида ҳар қанча фахрланиб гапириш мумкин. Улар ҳам ишлаб чиқаришдаги каби кўнгилли халқ дружиначиси сифатида ўз зиммаларига юклатилган топшириққа сидқидилдан муносабатда бўлиб келаяптилар.

Шуни алоҳида таъкидлаб ўтиш лозимки, дружиначилар ишини тобора яхшилаб боришда Ленин район партия комитети, район ижроия комитети, участка катта инспектори, милиция майори А. Розиқов, босмахона партия комитети секретари Т. Бобожонов ўртоқлар яқиндан амалий ёрдам кўрсатиб келяптилар.

Дружиначилар нашриёт партия комитети тасдиқлаб берган қатъий иш плани ва график асосида иш олиб боради. Босмахона цехларининг раҳбарлари, бошланғич партия ташкилотлари билан биргаликда навбатчиликка чиқишган дружиначилар меҳнаткашларнинг осойишталигини муҳофаза қиладилар.

Кўнгилли дружиначилар штабининг ташкил этилганига ҳадемай йигирма йил тўлади. Қизил боғичлиларнинг ҳозирги вақтдаги бутун диққат-эътибори бу кутлуғ кунни меҳнатдаги каби жамоат ишларида ҳам қувончли натижаларни қўлга киритган ҳолда кутиб олишга қаратилган.

К. ҲАМРОЕВ.

Мамлакатимиз халқ хўжалигида кейинги вақтларда қуёш энергиясидан фойдаланиш масаласига катта эътибор берилаяпти. Бу йўсинда Ўзбекистон Фанлар академиясининг мухбир аъзоси Ғиёс Умаров бошчилик қилаётган физика-техника институти гелиофизика бўлимининг илм аҳли кенг кўламда катта илмий тадқиқот ишлари олиб бораяпти.

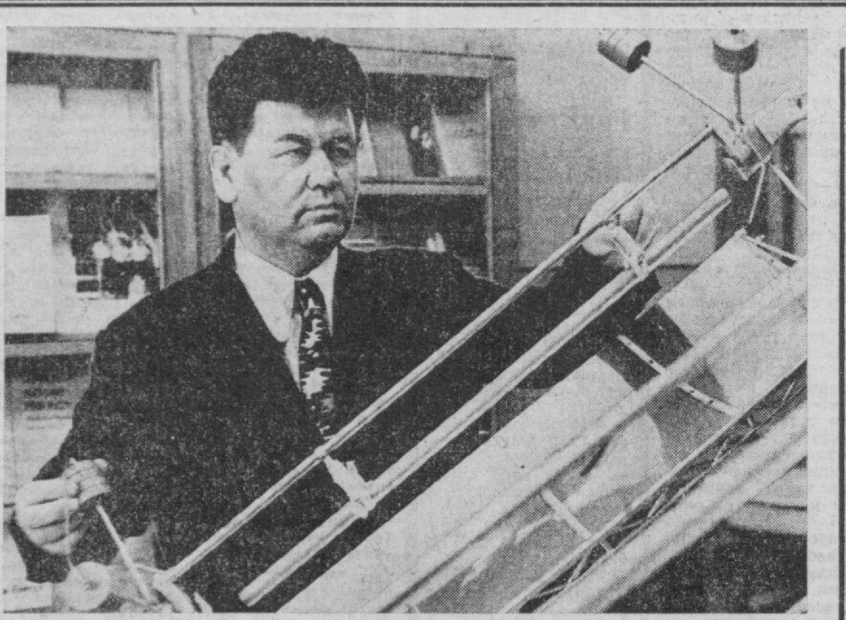

СУРАТДА: Ғ. Умаров параболо цилиндр қуёш энергия қурилмасининг макети олдида.

РЕЗИНА «ЁСТИҚ»

Горловкадаги «Кочегарка» шахтасида 970 метр чуқурликдаги забой устидаги ер қатламини резина «ёстиқ» кўтариб турганлигига ишониш қийин.

Украиналик олимлар шина заводининг мутахассислари ва шахтёрлар билан ҳамкорликда шу ғалати ҳаво «ёстиқ»ларни ясадилар.

Ҳаво «ёстиқ»нинг ҳар бир квадрат метри 160 тоннагача босимга чидаш бераолади. Динаметик пневмобаллонларнинг ғалати бир хоссаси бор: унга қанчалик кўп юк тушса ёрилиш эҳтимоли шунча камаяди. Узоқ изланишлардан сўнг баллонга ярайдиган материал топилди. Корд қатлами бўлган резинадан фойдаланиш мумкин бўлиб чиқди.

Донецк ҳавзасидаги кўмир қатлами қия кетган шахталарнинг 25 та лавасида ёғоч ва металл ўрнида ҳаво «ёстиғи» ишлатила бошланди. Бундай устун пухта бўлишидан ташқари хавф-хатари оз, меҳнат сарфини камайтиради ва йилига 10 минг куб метр устунбоп ёғочни тежайди.

ТАСС.

НАВБАТДАГИ ЧЕМПИОНАТНИ ЎЙЛАБ

Польша Халқ Республикасининг Катовице шаҳрида яқиндагина бўлиб ўтган шайбали хоккей бўйича Жаҳон ҳамда Европа чемпионати ўйинлари якуни тўғрисидаги баҳслар айни авж олган, хоккей шинавандаларининг ховури ҳали тушмаган бир пайтда келгуси йили Венада бўладиган Жаҳон чемпионати ўйинлари биринчи давра мусобақаларининг тартиби ҳам тасдиқланди.

Маълумки, 1977 йилги чемпионатда Канада ва Америка Қўшма Штатларининг кучли профессионал терма командалари ҳам қатнашади. Тасдиқланган кун тартибига кўра, 21 апрелда ЧССР — Финляндия, СССР — ГФР, Швеция — Румыния, Канада — АҚШ командалари учрашади. 22 апрелда эса ЧССР хоккейчилари Германия Федератив Республикаси хоккейчилари билан, СССР терма командаси Финляндия терма командаси билан, Швеция эса Канада билан, Америка Қўшма Штатлари терма командаси Румыния хоккейчилари билан беллашади. 24 апрелда энг қизиқарли ўйинлар ўтказилади. Бунда, жумладан СССР терма командаси Канада профессионал хоккейчилари билан, ЧССР Румыния билан, Швеция — Финляндия билан, Америка Қўшма Штатлари эса Германия Федератив Республикаси терма командаси билан учрашади.

25 апрелда эса Катовице чемпионатида Жаҳон ва Европа чемпионлари бўлган Чехословакия хоккейчилари Канада хоккейчилари билан, СССР терма командаси Румыния билан, Швеция — ГФР билан, АҚШ — Финляндия билан учрашади. 27 апрелда Румыния — ГФР, Финляндия — Канада: 28 апрелда Чехословакия ва СССР терма командалари, Швеция ва Америка Қўшма Штатлари командалари беллашади. 29 апрелда Канада — ГФР, Румыния — Финляндия; 30 апрелда ЧССР — Швеция, СССР — АҚШ командалари ўртасидаги учрашувлар бўлиб ўтади. 1 майда Канада хоккейчилари руминлар билан, Финляндия хоккейчилари эса ғарбий германиялик хоккейчилар билан учрашишади; 2 май куни эса ЧССР—АҚШ ва СССР — Швеция командалари ўйинчилари ўзаро беллашадилар.

Шу йил сентябрь ойида Канадада бўладиган халқаро турнир ва «Известия» соврини учун Москвада ўтказиладиган анъанавий мусобақалар ана шу биринчилик олдидан ўзига хос жиддий имтиҳон бўлади.

• Турли касб эгалари

ОРЗУ ЙЎЛИДА

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси зоология ва паразитология институтининг энтомофаглар лабораториясига кирсангиз, қорачадан келган лаборант қизга дуч келасиз. У Турсуной Умарова бўлади. Ёшлик чоғларидан табиат мафтуни бўлган бу қиз унинг сеҳрли янгиликларини ўрганишга қизиқди. Эзгу орзу уни В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университетининг биология факультетига ўқишга етаклади.

Турсунойнинг бу илм даргоҳига кириши, кўп вақтини мутолаа билан ўтказиши мақсадга етишида асосий дастур бўлиб хизмат қилди. Меҳнатсевар қиз ўқишни зоология ва паразитология институтининг энтомафаглар лабораториясида ишлаш билан бирга олиб борди.

Университетни аъло баҳолар билан тугатган Турсуной ҳозир лабораторияда катта лаборант бўлиб ишлаяпти.

Шу кунларда Турсуной энтомафаглар лабораториясининг катта илмий ходими, биология фанлари кандидати Эргаш Йўлдошев билан биргаликда биологик йўл билан зарарли ҳашаротларга қарши кураш устида илмий иш олиб боришмоқда. Ҳа, у олима бўлади. Унинг бу соҳадаги қунт ва чидам билан олиб бораётган изланишлари ана шундан дарак беради.

Н. РАҲМАТОВ.

БЎШ СОАТЛАРДА

БИР ИХТИРО ТАРИХИ

ЭСТРАДА концертларида икки-уч қатор бўлиб ўтирган музика ижрочилари орасида ёки шу ижрочилар олдида якка ўзи туриб бўйнида ингичка узун тасмага осиглик музика асбоби чалаётган созандани кўргансиз, албатта. Бу асбоб оқ рангли бўлиб, садафдай ярқираб туради. Ёнларида йигирмага яқин хилма-хил катта-кичик тугмачалар ўрнатилган. Шаклан бу асбоб иккига букилган узун сурнайни эслатади.

Мана шу хилдаги духовой, яъни пуфлаб чаладиган асбоб саксофон дейилади. Унинг ихтиро қилинганига 125 йил бўлди.

Саксофонда лирик, ҳазин, дилкаш куйларнигина эмас, балки кишиларга завқ-шавқ бағишлайдиган жозибали шўх рақс куйларини ҳам ижро этиш мумкин. Шу сабабдан у асосан хилма-хил кайфиятдаги репертуарларни ижро этадиган коллективлар, жаз, эстрада оркестрлари коллективларида кўпроқ ўрин олган.

Саксофоннинг яратилиш тарихи ҳам кўпчилик чолғу асбобларининг юзага келиши сингари бирданига бўлмади. XVIII асрда яшаган бельгиялик чолғу асбоблар ясовчи уста ва моҳир созанда Адольф Сакс биронта антиқа чолғу асбоби ихтиро қилиш устида ўйланиб юради. У жуда кўп ахтарди, излади, бош қотирди. Уни доим бир нарса — ўзининг садоси, тембри ва овоз кучи билан ёғоч духовой асбоблар ва мис духовой асбобларни боғлайдиган оригинал асбоб ясаш масаласи ташвишлантирарди. Бу хилдаги асбоб сифатида Адольф Сакс дастлаб соатсиз уста Десфонтенел томонидан 1807 йилда ихтиро қилинган ёғоч духовой асбобдан фойдаланади. Сўнгра Сакс бу асбобга ўхшатма қилиб металлдан бошқа бир чолғу асбоби нусхасини яратади ва унга октава механизмини ҳам ўрнатади. Мана шу хилда латунь-миснинг қалай билан рух қўшилмасидан ҳосил бўлган жездан саксофон асбоби ясалади.

Энди бу янги ихтирога ном топиш керак эди. Хуллас 1851 йилда Адольф Сакс номига мазкур асбобни ясаш ва оммалаштириш ҳуқуқини берадиган патент бериладн ҳамда бу асбоб шу даврдан бошлаб саксофон деб атала бошлайди. Бунда «Сакс» — ихтирочи номи ва «фон» — лотинча товуш маъносини билдиради.

Ихтирочи Сакс дастлаб саксофонлар туркумини тавсия қилади, уларнинг бир қисми кварта-квинта созида бўлиб, симфоник оркестр учун мўлжалланган, иккинчи қисми эса духовой оркестр состави учун мўлжалланади. Аммо симфоник оркестр учун мўлжаллаб ясалган асбоблар бора-бора қўлланилмай қўйди ва тез орада унутилди ҳам. Иккинчи қисмга кирадиган саксофонлар эса духовой ва симфоник оркестр составларида муваффақият билан қўлланилади.

XIX аср охири ва XX асрга келиб композиторлар ижодида саксофоннинг альт тури кўплаб қўлланилади. Масалан, альт саксофон партияси машҳур рус композитори, пианисти ва дирижёри Сергей Рахманиновнинг «Симфоник рақслар»ида француз композитори Ж. Массненинг «Вертер» номли операсида, совет композитори Арам Хачатуряннинг «Гаянэ» ва М. Вайнбергнинг «Олтин калитча» балетларида учрайди. Композиторлардан А. Глазунов, П. Бонно, А. Флярковский, В. Людвиковскийлар альт саксофон ва оркестр учун махсус концертлар ҳам ёзадилар.

Саксофон 30 йиллардан бошлаб жаз оркестрларида мустаҳкам ўрин олади.

Йиллар оша саксофоннинг мавқеи ҳам кенгая бошлайди. Энди созандалар бу ажойиб асбобда чалишни ўрганишнигина эмас, балки унинг ижрочилик имкониятларини ҳам такомиллаштириш борасида ўйлайдилар. 40-йилларда заномавий жаз музикасининг асосчиларидан бири Чарли Перкер альт саксофонида чалиш техникасини гармония, лад, тонлик, ритмик ва мелодик воситалари билан янада мураккаблаштиради. Бошқа бир альт саксофончи Поль Дезмонд альт саксофонни сопрано саксофонга яқинлаштирадиган фактура ва садолар чиқаришга эришади. Совет альт саксофончиси Георгий Гаранян бу асбобда чалиш техникасини янада мукаммаллаштиради.

Шуни таъкидлаш керакки, ғарб давлатлари ва Америка Қўшма Штатларида қўлланила бошлаган бу асбоб кейинги йилларда Кавказ ва Ўрта Осиёда ҳам севимли асбоблардан бирига айланди. Айниқса, саксофончилар Ўрта Осиё ҳамда Озарбайжон халқларининг серзавқ, жозибадор, хилма-хил усулларга эга бўлган рақс ва лирик куйларига мурожаат қилиб, бу куйларни ўз асбобларида маҳорат билан ижро этмоқдалар.

Маҳмуд АҲМЕДОВ,
музикашунос.

Ручкада — электрон-ҳисоблаш машинаси

Японийдаги фирмалардан бири шарикли ручка ишлаб чиқарди. Бу ручкаларга жуда ҳам кичик электрон-ҳисоблаш қурилмаси ўрнатилган бўлиб, у саккизта рақамли операцияларни еча олади. Корпусга қувват оладиган манба, бешта жуда кичик клавишлар ва рақамларни терадиган переключателлар монтаж қилинган. Бу воситалар ҳар қандай арифметик масалаларни ечишда жуда асқотади. Кичик экранда ёниб турган рақамлар масала натижаларини кўрсатади.

Шаҳар эшкакли сув спорти секцияси спортчилари баҳорги мусобақаларга тайёргарлик ишларини бошлаб юбордилар.

СУРАТДА: Ленин комсомоли номидаги маданият ва истироҳат паркидаги кўлда тренировка машғулотлари.

М. Нуриддинов фотолари.

ТЕХНИКА ЯНГИЛИКЛАРИ

Электроника сифатга хизмат қилади

Тўқимачилар пилталаш машинасидан чиқувчи пилик зичлиги ва қалинлигини аниқлашга бир ярим соат кетказадилар. Шунда ҳам олинган натижалар тақрибийгина бўлади.

Фарғона политехника институтининг олимлари ясаган оптик электрон асбоб шу ноқулайликларга барҳам беради. У лентанинг ўтишини муттасил контрол қилиб бориб, салгина нотекисликни пайқаса дарҳол параметрларни автоматик ростлаш системасига сигнал беради. Бунда технологик жараён ритми бузилмайди, пилик сифатига ҳеч бир зарар етказилмайди.

Асбоб пилик орқали ўтиб турувчи инфрақизил нурланиш интенсивлигига қараб информация олади. У Уш тўқимачилик комбинатида ишлаб чиқариш синовларидан муваффақиятли ўтди. Аппарат пухта ишлайди, ихчамлигидан ундан фойдаланиш қулай.

В. ТАТАРИНОВ.

Редактор
С. М. КАРОМАТОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 6|V да **Абу Райҳон Беруний**, 7|V да **Кўрмайин босдим тиконни**.

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 6|V да **Қўлга тушмаган ўғрими**.

КИНО

5 МАЙДА

Фарзандлар замонаси — САНЪАТ САРОЙИ (18.30, 20.45), «ЧАЙКА» (18.30, 21), «ҚОЗОҒИСТОН» (19), «ЎЗБЕКИСТОН» (18, 20, 21.30), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (18.30), «ТИНЧЛИК» (17, 19, 21), «МОСКВА» (18.30), «ДРУЖБА» (17, 20).

Лондонлик киши — «ҚОЗОҒИСТОН» (17, 21), «МИР» (17, 21), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (18, 20, 21.30), «ПИОНЕР» (17, 19, 21), «ДРУЖБА» (19, 21).

Бош оққан томонга... — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (18, 20), «ВОСТОК» (18, 20, 21.30), «МОСКВА» (21).

Бўрон — «КЎКЧА» (17, 19, 20.30), С. РАҲИМОВ номли (18, 20, 21.30).

Афоня (ўзбек тилида) — Ғ. ҒУЛОМ номли (17, 19, 20.30).

Япония ҳалокати — «НУКУС» (17, 19, 21).

Абу Робия — «ЯНГИОБОД» (17, 19, 21).

Ҳисоблаб чиқарилган бахт — НАВОИЙ номли (кечқурун).

6 МАЙДА

Фарзандлар замонаси — САНЪАТ САРОЙИ (11, 13.30, 16, 18.30, 20.45), «ЧАЙКА» (11, 12.30, 16, 18.30), «ҚОЗОҒИСТОН» (11, 15, 19), «ЎЗБЕКИСТОН» (10, 12, 14, 16, 18, 20, 21.30), «ТИНЧЛИК» (13, 15, 17, 19, 21), «МОСКВА» (11.30, 16, 18.30), «ДРУЖБА» (13, 14, 16, 17, 20).

Лондонлик киши — «ҚОЗОҒИСТОН» (13, 17, 21), «МИР» (11, 13, 15, 17, 21), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (12, 14, 16, 18, 20, 21.30), «ПИОНЕР» (17, 19, 21), «ДРУЖБА» (11, 12, 19, 21).

Бош оққан томонга... — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (10, 12, 14, 16, 18, 20), «ВОСТОК» (10, 12, 14, 16, 18, 20, 21.30), «МОСКВА» (10, 14, 21).

Бўрон — «КЎКЧА» (11, 13, 15, 17, 19, 20.30), С. РАҲИМОВ номли (12, 14, 16, 18, 20, 21.30).

Афоня (ўзбек тилида) — Ғ. ҒУЛОМ номли (11, 13, 15, 17, 19, 20.30), НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА

7—8 МАЙ КЕЧ СОАТ 8 ДА

ЯНГИ СПЕКТАКЛЬ

ҲАМИТМАТ РАСУЛ асари — МАТНИЁЗ ЮСУПОВ музикаси.

„Муқаддас диёр“

(2 парда 4 кўринишли прологи билан музикали драма)

Постановкачи режиссёр — СССР халқ артисти, СССР Давлат ва Ўзбекистон ССР Ҳамза мукофотлари лауреати Раззоқ Ҳамроев.

Дирижёр — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист НАБИ ҲАЛИЛОВ.

Рассом — АНАТОЛИЙ ЖИБОЕДОВ.

Режиссёр — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист СУРЪАТ ПУЛАТОВ.

Хормейстер — КОМИЛЖОН САЪДУЛЛАЕВ.

Балетмейстер — ШОКИРЖОН АҲМЕДОВ.

Концертмейстер — МАРГАРИТА ФУРМАН.

Режиссёр ассистенти — РАИСА МУҲИДДИНОВА.

Билетлар сотилган.

КИТОБ ҲАВАСКОРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

«ВОЕННАЯ КНИГА» МАГАЗИНИ

АҲОЛИДАН БАДИИЙ ВА БОЛАЛАР АДАБИЁТЛАРИ ШУНИНГДЕК БОШҚА ТУГАЛЛАНГАН ОБУНА НАШРЛАРИНИ

СОТИБ ОЛАДИ

КИТОБЛАР СССР Давлат нарх наво комитети томонидан тасдиқланган янги баҳода оширилган нархда сотиб олинади.

ҲУРМАТЛИ ЎРТОҚЛАР!

УЗИНГИЗНИНГ ШАХСИЙ КУТУБХОНАНГИЗНИ КЎЗДАН КЕЧИРИНГ ВА СИЗ УЧУН ЗАРУРАТИ ҚОЛМАГАН НАШРЛАРНИ «ВОЕННАЯ КНИГА» МАГАЗИНИГА ТОПШИРИНГ.

КИТОБГА ҚАЙТА ҲАЁТ БАХШ ЭТАЙЛИК!

Китобни топширишда ёнингизда паспортингиз бўлсин.

АҲОЛИДАН КИТОБЛАР ХАРИД ҚИЛАДИГАН «ВОЕННАЯ КНИГА» МАГАЗИНЛАРИНИНГ АДРЕСИ ВА ТЕЛЕФОНЛАРИ:

Ленин проспекти, 40-уй. Телефонлар: 39—17—90, 39—19—28. Иш соатлари — 10.00 дан 18.00 гача, тушлик 14.00 дан 15.00 гача. Дам олиш куни душанба.

Карл Маркс кўчаси, 28-уй. Телефонлар: 33—28—87. Иш соатлари 9.30 дан 18.00 гача, тушлик 14.00 дан 15.00 гача. Дам олиш кунлари — шанба ва якшанба.

ТЕЛЕВИЗОР ЭКРАНИДА

6 МАЙ — ПАЙШАНБА

Биринчи программа. Москва кўрсатади. 10.00 Янгиликлар. 10.10 Эрталабки гимнастика машғулотлари. 10.30 «Горнчилар, қардасиз!». 11.15 «Музикали абонемент». 12.00 «Урушнинг узоқ йўллари». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 1-серия. 15.00 «Буюк бунёдкорлик кундалиги». Кинопрограмма. 16.15 «Шахмат мактаби». Бошловчилар учун. 16.45 «Биз табиатни қўриқлаймиз» 17.15 М. Шолохов. «Уруш йиллари прозаси». **Тошкент кўрсатади.** 18.15 Кўрсатувлар программаси. 18.20 «Тим лақабли машҳур ўрдакча». Болалар учун кинофильм. **Рус тилида:** 18.40 «КПСС XXV съезди қарорлари — ҳаётга!». «Ўзбекэнергетикасининг қалдирғочи». Репортаж. 19.15 «Ахборот» информацион программаси. **Москва кўрсатади.** 19.30 Миллионлар ленинча университети. «Ўнинчи беш йилликда социалистик мусобақа». **Тошкент кўрсатади. Ўзбек тилида:** 20.00 «Бўстон». Телевизион журнал. 21.00 «Ахборот» информацион программаси. 21.20 «Дала ишлари кундалиги». 21.30 Ўзбек куйларидан концерт. **Москва кўрсатади.** 22.00 «Вақт» информацион программаси. **Тошкент кўрсатади. Рус тилида:** 22.30 Ота-оналар университети. 23.10 «Зангори экран дўстлари». Телевизион бадиий фильм. 00.20 Кўрсатувлар программаси.

Иккинчи программа. Тошкент кўрсатади. 17.15 Сиртдан ўқиётган студентлар учун. Химия (ўзб.). **Москва кўрсатади.** 18.15 «Бир киши ҳамма учун, ҳамма бир киши учун». 19.00 Янгиликлар. 19.15 «Ўйнаб қўшиқ айтамиз». **Тошкент кўрсатади.** 19.30 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Истиқбол эгалари». Тележурнал (ўзб.). **Москва кўрсатади.** 20.00 «Бепоён менинг Ватаним». Концерт. 20.50 «Урушнинг узоқ йўллари». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 2-серия. **Тошкент кўрсатади.** 22.00 Ҳужжатли фильмлар экрани (ўзб.). **Москва кўрсатади** 22.30 «Театр учрашувлари». А. А. Фадеев номли адабиётчиларнинг Марказий уйидан олиб кўрсатилади. 24.00 Янгиликлар.

Учинчи программа. Тошкент кўрсатади. 18.55 Кўрсатувлар программаси. **Рус тилида:** 19.00 Улуғ Ватан уруши ҳақида хотиралар. «Волгадан-Днепргача». Телевизион ҳужжатли фильм. 20.00 Сиртдан ўқиётган студентлар учун. Немис тили. 20.30 Тошкент янгиликлари. 20.45 «Танишиб олайлик». Фильм-концерт. 21.15 Совет давлати ва ҳуқуқи асослари. Ўқув кўрсатуви.

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети Иттифоқ аҳамиятидаги шахсий пенсионер, 1931 йилдан КПСС аъзоси

Ғани ХУЖАЕВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдирадилар ҳамда марҳумнинг оила аъзоларига, қариндошлари ва яқин кишиларига чуқур таъзия изҳор қиладилар.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ 4 бет.

5 МАЙ, 1976 й.

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» («ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ») — орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000; ТОШКЕНТ, ГСП, «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ, 26-УЙ.

ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор — 33.02.49 дан 33.02.58 гача, Эълонлар бўлими — 33-81-42.

Р—14496. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри. «Правда Востока» кўчаси, 26.

ИНДЕКС 64570. Нашр В—3082.